

Izhaja ob 4. jutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za ino-
zemstvo Din 40.— neobvezno.

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafova ulica šte. 5/L.
Telefon šte. 75, ponoči tudi
šte. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišтво: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 493

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aiksandrova cesta.

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180.
Wien, Nr. 105.841.

Zmaga centralizma nad idejo samouprave

S posebno uredbo je klero-radikalna vlada odpravila finacijsko samostojnost novih oblasti ter jih degradirala v ekspoziture finančnega ministra

Pravo proračuna oblasti v vseh podrobnostih odvisno od odobrenja ministra financ. — Šef oblastnega finančnega urada je odgovoren finančnemu ministru, ki nadzira oblasti tudi po posebnih komisarijih. — Sreske finance bo vodila državna davčna uprava. — Občinska proračunska samouprava uničena v korist obastnim odborom. — Denar oblasti mora v Beograd v Državno Hipotekarno banko. — Slovenski oblasti sta odkazani na to, da iztisneta nove doklade na direktne davke!

Beograd, 21. februarja, p. Včeraj je izšla od kralja in vseh ministrov podpisana Uredba o oblastnih in srezkih budžetih, katera spreminja zakon o oblastni in srezki samoupravi (tkz. lex Sagadin) v bistvenih točkah in ukinja proračunsko pravo oblastnih skupščin, ki je degradirano na pravico predlaganja raznih finančnih ukrepov ministru financ.

Uredba je kraljevska menda, ker spreminja zakon. Sklicuje se na čl. 94. in 97. Ustave, dasi vlada nima v nobenem zakonu pooblastila zanjo, za navadno izvršilno uredbo pa bi zadoščala podpis resornih ministrov.

Uredba ukinja in opušča v čl. 74, garantirano pravico oblastnih skupščin, da predpišejo samostojne davščine.

Oblastni proračun je postavljen pod cenzuro finančnega ministra, ki ceni ne le zakonitost, temveč tudi umestnost izdatkov z ozirom na ekonomsko moč prebivalstva in sam oceni ali izdatki soglašajo s cilji države in državne finančne politike ali ne! Kar finančni minister briše je obvezno!

Uvedba novih ali povečanje starih doklad mora biti v naprej odobrena in ne kakor zakon predpisuje v čl. 76.

Šef oblastne finančne uprave ni le odgovoren oblastnemu odboru, ampak tudi glavni kontrolor in ministru financ!

Finančna samostojnost srezov je suspendirana in vodijo okrajne račune šefi državne srezke davčne uprave. Zakon o državnem računovodstvu velja tudi za oblastne dobave in prodaje. Po zakonu je bil potreben za vsako zadolžitev oblasti sklep skupščine, ki je podvržen odobritvi ministra financ, ako presega zadolžitev 10 milijonov dinarjev. Odslej se mora vsako posojilo brez razlike v naprej predložiti ministru financ, očitno, da dobi tudi za manjša posojila čas in možnost, da jih spreči. Istotako je tudi za prodaje pod 1 milijon dinarjev odslej potrebna odobritev ministra financ, dasi čl. 76. zakona to izključuje.

Vsi občinski proračuni, kjer je doklad do 300 odst., so podvrženi odobritvi oblastnih odborov.

Minister financ nadzira delo oblasti po posebnih odposlancih, kojih opombe, navedbe in navodila so obvezna za vse oblastne organe.

Denar oblasti se sme nalagati le v državno Hipotekarno banko, kjer so filijale, če ne pa v beograjsko centralo.

V oblastih, kjer doslej ni bilo samouprave okrožij, morajo oblastne skupščine skleniti doklade na neposredni davek do 50 odst.

Naredbo je kralj podpisal 18. februarja in stopi v veljavo 23. februarja. Uredba, ki so jo sopolisali tudi ministri dr. Gosar, dr. Kulovec in Serbec, je rezultat 10 dnevnega posvetovanja NRS z SLS.

Kleroradikalna vlada suspendirala oblastno proračunsko samoupravo, zato pa izročila občinsko avtonomijo oblastnim odborom.

Največjo pozornost in ogorčenje vzbujajo čl. 9 nove uredbe o oblastnih budžetih v zvezi s čl. 30. Čl. 9. daje skupaj s čl. 13. v jasnem nasprotju s čl. 76. zakona o oblastni samoupravi ministru pravico, da po lastnem predurku oceni, je-li so potrebni v oblastni proračun postavljeni izdatki, ki niso obligatorni, ampak jih oblastna skupščina izvršuje po svobodnem predurku, t. j. »za zadovoljitev krajevnih, kulturnih in socialnih potreb, ali ki merijo na podpiranje blagostanja in kulturnega ter gospodarskega ojačenja oblasti ali sreza«. Se več. finančni minister jih po novi uredbi more črtati, če se mu zdi, da ne gredo paralelno z obicnimi cilji države in državne finančne politike, ali če se mu zdi, da niso v razmerju z ekonomsko močjo prebivalstva. Zato pa je enaka pravica dana oblastnim odborom nad občinami in njih proračuni.

Informacija »Jutra«, da morata slovenski oblasti skleniti nove doklade na direktne davke v uredbi potrjena!

Naša sobotna informacija, da sta ljubljanska in mariborska oblast uvrščeni med one, ki dobijo od države za prve izdatke posojilo, za pokritje izdatkov budžeta pa bodo mogle skleniti do 50 odstotne doklade na neposredne davke se potrjuje. Leta 1920. po vladi Vesnič-Korošec inkamerirane deželne do-

klade se smatrajo kot državne in tako ostanejo. Klerikalci jih niso zahtevali. Tudi niso zahtevali trošarin za zganje in vino in jim ni dovoljeno sklepati o dokladah nanje, kakor tudi ne uvesti samostojne davščine, kar bi bilo važno za slučaj, da država trošarine zniža ali nekatere odpravi.

SLS izročila nove samouprave finančni policiji

Beograd, 21. februarja, r. Vlada skrbno skriva novo uredbo, ker čuti, da je nezakonita in se boji silnega odpora oblastnih skupščin. Uredba je protustavna, ker spreminja pozitiven zakon. Uredba pomeni popolno zmago stališča raznih načelnikov finančnega ministra, ki hočejo imeti policijo nad celokupno samoupravo. SLS je fronto odprla, ko je v finančnem zakonu sama predložila, da občine s proračunom preko treh milijonov morajo proračune predložiti ministrstvu in odobrenje. Uredba je popolnoma centralistična, vsaka najmanjša odločitev se predlaga finančnemu ministru v odobritev. Uredba se danes ni še razširila v vsej javnosti, vsi pa, ki so jo prečitali, priznavajo, da pomeni smrtno obsodbo samostojnosti oblasti.

Državni komisariji kot kontrolorji oblasti

Beograd, 21. februarja, r. Največje ogorčenje v vseh demokratiških krogih je vzbudila določba kraljevske uredbe, ki so jo podpisali gg. dr. Gosar, dr. Kulovec in Serbec, da bo finančni minister, ki mu je šef oblastnega finančnega urada osebno odgovoren in torej podložen, izvajal po čl. 37 te uredbe kontrolo po posebnih odposlancih, komisarijih. Glasom te uredbe so vse njihove opazke, naročila in navodila brez-pogojno obvezna za samoupravne organe.

Oblastni denar pojde v beograjsko Hipotekarno banko

Beograd, 21. februarja, r. Čl. 36. nove kraljevske uredbe predpisuje, da se vsi gotovinski oblasti in srezov imajo vlagati državni Hipotekarni banki, tam kjer so filijale filijalkam, drugače pa centrali v Beogradu.

voril med Davidovičem in dr. Košutićem so informativni razgovori, ki niso imeli svrhe zaključitve kakih sklepov, so se nanašali izključno na eventualno, tehnično, parlamentarno sodelovanje med opozicijskimi skupinami.

Interesantni sklepi HSS v Karlovcu

Beograd, 21. februarja p. Zvečer je odpoval v Karlovac Svetozar Pribičević v spremstvu poslanca dr. Srdjana Budisavljevića, da prisostvujeta konferenci kluba oblastnih poslancev SDS za primorsko-krajsko oblast, ki se bo vršila jutri 22. t. m. V tej oblasti ima SDS večino.

Karlovec, 21. februarja n. Danes se je tu vršilo zborovanje radičevskih poslancev oblastne skupščine za primorsko-krajsko oblast, katerega se je udeležil tudi Radić. Ki je svoj govor končal s sledicimi besedami: »Glede dela oblastne skupščine karlovske Vas vprašam, ali smatrate, da HSS in SDS morata sodelovati v tej oblasti? Jaz mislim, da je najpravičnejša rešitev, da delate s samostojno demokratsko stranko. Samo tedaj, ako bi to ne moglo uspeti, se po poskusilo sodelovanje z radikalni.« Nato se je razvila dolga razprava, v kateri so se vsi poslanci izjavili za sodelovanje s samostojno demokratsko stranko ter se je v tem smislu sprejela resolucija, katero je prečital Radić in ki pravi: 1) Problema se predsedništvo kluba, da že jutri stavi predlog samostojno demokratski stranki za sodelovanje v oblastni skupščini in v vseh odborih, da delajo v oblastnih poslih na temelju enakopravnosti obeh strank. 2) Ako ta predlog s strani SDS ne bi bil sprejet, se povabi na sodelovanje člani radikalne stranke in Davidovičeve demokratske stranke s pogoji ki se bodo ugotovili s skupnim sporazumom. 3) Če ne uspe niti eden teh predlogov, preide klub v obstrukcijo.

Italijansko vojaštvo v Albaniji!

Italijanski pionirji gradijo albanska pristanišča in železnice.

Berlin, 21. februarja. (be.) Po poročilih iz Rima so začeli Italijani graditi pristanišče v Draču. Hkrati se začne

tudi gradnja železnice iz Drača v Tiranu. Pri teh delih bodo zaposlene tudi štiri čete italijanskih pionirjev.

Priprave za Bethlenov sestanek z Mussolinijem

Grof Bethlen se sestane z Mussolinijem v času, ko bo zborovalo Društvo narodov.

Budimpešta, 21. februarja s. Ker so se zadnje dni v prestolici pojavile vesti, da se o potovanju ministrskega predsednika grofa Bethlena v Rim nikdar ni resno razpravljalo, objavlja zunanji minister Valko izjavo, v kateri povdaja, da bo grof Bethlen, kakor je bilo nameravano, brez-pogojno meseca marca odpotoval v Rim. Grof Bethlen namerava v Rimu dokončati pogajanja z italijansko vlado glede madžarske luke na Jadranu.

Ta izjava zunanjega ministra je povzročila, da so zunanje-politični problemi zopet postali aktualni. Kakor poroča »Esti Kurier«, bo poslanec Julij Pekar že prihodnji teden sklical zunanji odbor k sebi, na kateri se bo razpravljalo o zunanje-političnem položaju Madžarske. »Magyar Ország« čuje iz dobro informiranih krogov, da se bo vršil sestanek med grofom Bethlenom in Mussolinijem okoli 10. marca, torej za časa zasedanja Društva narodov v Ženevi.

100.000 stavkaiočih v Sanghaju

Drakonske metode generala Sunčuanfanga. — Nad 1300 Kitajcev javno obglavljenih. — Evropske naselbine v neprestani nevarnosti. — Kantonske čete vedno bliže svetovnemu mestu na Daljnem vzhodu.

Sanghaj, 21. februarja dbe. Položaj v mestu je vedno bolj opasen. Sanghaj je preplavljen z begunci in umikajočimi se severnimi četami, toda vodstvo zbira razbite dele južnovzhodno in zahodno Sanghaja, vendar se ne zdi resno upirati južni vojski, ki se čete Sunčuanfanga precej demoralizirane. Na resen odpor je misliti le severno Sanghaj. Vse se pripravlja na sprejem Kan'oncev, ki utegnejo priti v mesto že v par dneh. Okrog evropskih koncesij je napeta bodoča žica.

Jev južne vojske, ki pozivajo k stavki. Policija jih je mnogo prišla in takoj brez sodnega postopanja javno obglavila. Ista kazen je zadela tudi one, ki so razdeljevali letake, ki propagirajo stavko. Po naredbi komisarja za obrambo Sanghaja je bilo javno obglavljenih nad 1300 Kitajcev. Odsokane glave natikajo redarji na kole in jih javno razstavljajo v svari.

Stavka Kitajcev, ki je prvotno obsegala kakih 60.000 delavcev, se je razširila in stavka sedaj že okoli 100.000 delavcev. Stavka, zlasti v prometnih ustanovah, je popolna. V mestu vlada ogromno razbrižanje, ker uporablja guverner general Sunčuanfang drakonske metode proti stavkujočim.

V mestu se je pojavilo precej agitatorjev, ki pozivajo k stavki. Policija jih je mnogo prišla in takoj brez sodnega postopanja javno obglavila. Ista kazen je zadela tudi one, ki so razdeljevali letake, ki propagirajo stavko. Po naredbi komisarja za obrambo Sanghaja je bilo javno obglavljenih nad 1300 Kitajcev. Odsokane glave natikajo redarji na kole in jih javno razstavljajo v svari.

Angleške čete ostanejo v Sanghaju

Sporazum o angleški koncesiji v Hankovu podpisan. — Vazne Chamberlainove izjave v spodnji zbornici.

London, 21. februarja. (lo.) Zunanji minister Chamberlain je naznanil v spodnji zbornici, da je bil 19. t. m. zvečer med angleškim zastopnikom O' Malleyem in kantonskim zunanjim ministrom Cenom podpisan sporazum glede koncesije v Hankovu. Dogovor obsega sledeče točke: Angleške oblasti bodo sklicale vsako leto skupščino davkoplačevalcev v smislu predpisov deželnih zakonov. Petnajstega marca bo razpuščen angleški občinski svet in uprava koncesije bo predana novemu kitajskemu občinskemu svetu. Doktor se ta ne izvoli, bodo upravljale občinske posle koncesije kitajske oblasti. Po razpustu angleškega občinskega sveta bo upravljala kantonska vlada koncesijo po določilih, ki bodo naznanjena angleški vladi potom kantonskega zunanjega ministra. Te določbe ostanejo v veljavi vse dotlej, dokler se ne končajo pogajanja za fuzijo vseh petih koncesij v enotno občino.

pogajanj o tej zadevi. O' Malley je izjavil, da se pogaja tudi z drugimi kitajskimi oblastmi glede koncesij.

Čen je nadalje izjavil, da je kantonska vlada vzela na znanje izjave Chamberlaina v spodnji zbornici z dne 10. februarja glede ureditve angleške koncesije v Hankovu, vendar pa kantonska vlada protestira proti izkrepanju angleških čet v Sanghaju ter ne more smatrati ureditve angleške koncesije v Hankovu kot merilo za ureditev tudi drugih angleških koncesij.

Chamberlain je dostavil, da si pridruže An-lja polno pravico razpolagati s svojimi četami na Kitajskem v obrambo svojih državljanov.

Poslanca Clynes in Lloyd George sta v imenu delavke in liberalne stranke čestitila Chamberlainu na doseženem sporazumu. Končno je Lloyd George vprašal Chamberlaina o poteku pogajanj s pekinško vlado glede koncesij in o položaju v Sanghaju.

Chamberlain je odgovoril, da so pogajanja s Pekinom v teku, kar se pa tiče Sanghaja, je treba naznačiti, da je to mesto mednarodna koncesija, katere usoda mora biti rešena le potom dogovorov narodov, ki imajo z Anglijo identične interese.

London, 21. februarja. d. Osmo brodovje rušilcev je odpotovalo iz Malt v Sanghaj, iz Tokia pa so tjakaj odpluli ena križarka in štirje rušilci.

Chamberlain je dostavil, da si pridruže An-lja polno pravico razpolagati s svojimi četami na Kitajskem v obrambo svojih državljanov.

Angleška nota sovjetski vladi

Zaradi propagande na Kitajskem. — Nota že izročena? — Posvetovanja v Moskvi.

London, 21. februarja s. Vlada pripravila noto, ki bo pomenila svarilo sovjetski vladi. V tej noti bo sporočila Moskvi, da se bo razveljavila angleško-ruska trgovinska pogodba, ako Rusija ne bi izpremenila svo je politike napram Angliji na Kitajskem.

Moskva, 21. februarja s. Člani izvrševalnega odbora so na sobotni seji naprosili predsedstvo, naj stavi na dnevni red poročilo zunanje komisarijata o razmerju do Anglije. Opozorili so na neprestane napade angleških listov, ki hočejo doseči prekinjenje diplomatskih odnosov. Na to interpelacijo bo odgovoril Litvinov.

Katastrofalni viharji v Ameriki

Številne človeške žrtve. — 50 m visoka plima. — Pomorski promet ustavljen.

Newyork, 21. februarja s. Na vsej vzhodni obali Zedinjenih držav so začeli večeraj divjati silni snežni viharji, ki so samo v Newyorku doslej zahtevali 12 človeških žrtve, mnogo ljudi pa je ranjenih. Skodo cenijo nad tri milijone dolarjev. Temperatura naglo pada. Mestna občina je najela 18.000 delavcev, da odstranijo visoki sneg, ki ga sproti raznaša vihar.

kanalih, pobeignilo na dvorišče jetnišnice v Newyorku, kjer so jih pobijali kaznjenci.

Hkrati je nenadoma nastala visoka plima, kakršne že 50 let ne pomnijo. Voda se je na mnogih krajih razlila nad kilometer daleč po pokrajini in je podrla mnogo hiš. Na tisoče ljudi je moralo pobeigniti iz stanovanj. Reka Hudson je tako narasla, da je na tisoče podgan, ki so se skrivale po

Visoka plima se je razlila preko obrežja od držav Maine do Delaware in je napravila ogromno škodo. Promet po morju so morali popolnoma ustaviti. Več parnikov in drugih ladij je bilo pokvarjenih in nekaj celo potopljenih.

Demisija špankega zunanjega ministra

Madrid, 21. februarja. (be.) Zaradi nesoglasja z ministrskim pred-cdnikom Primom de Rivero glede Tangerja je odstopil zunanji minister Yanguas. Zunanji resort je sedaj prevzel ministrski predsednik sam.

Politična situacija v Beogradu

Vsa politična pozornost je obrnjena na četrtkov sestanek Narodne skupščine, na čije dnevnom redu je radičevska obtožba ministra Maksimovića. — Pretnja klerikalcev, da bi izsilili nove velike župane. — Demokratska zajednica demantira vesti o izpremembi smeri njene politike.

Beograd, 21. februarja p. Ker se Narodna skupščina do prihodnjega četrtka ne sestane in ker v tem času ne bodo delali nobeni odbori, je v Beogradu nastalo popolno politično zatišje. Poslanci so večinoma odšli iz Beograda, da bi prisostvovali dne 23. t. m. otvoritvi oblastnih skupščin, katerih konstituiranje bo v mnogih krajih združeno z velikimi težavami. Že 24. februarja pa bodo vsi poslanci v Beogradu, ker je na dnevnem redu obtožba radičevcev proti ministru za notranje stvari Boži Maksimoviću. Interesantno je, da so davidovičevci danes sprejeli sklep, da se debate o radičevski obtožnici proti Boži Maksimoviću ne bodo aktivno udeležili, ker pripravljajo svojo posebno obtožnico. Vendar bodo verjetno tudi oni glasovali za radičevski predlog. Zanimanje za obtožbo proti Maksimoviću je veliko, posebno radi tega, ker se še vedno širijo glasovi, da paščičevci »niso sigurni«. Mnogo se je govorilo tudi o tem, da bo g. Maksimović podobno kakor svoj čas g. Lukinić podal ostavko, ako bi radičevski predlog prodrl in bil izročen anketnemu odboru. Te govorice je g. Maksimović sam zavrnil z izjavo novinarjem: Nisem podal ostavke in ne mislim je podati.

Zanimivo je, da nocojšnje »Novosti« poročajo o situaciji pod naslovom »Dr. Korošec nezadovoljen«, kako se klerikalci hudujejo nad Maksimovićem. »Novosti« pripovedujejo, da je dr. Korošec posetil Zemunovica in protestiral

proti obnašanju Maksimovića, ki da je skrajno osoren napram ministrom in poslancem SLS tako, da je Korošec moral že opetovano intervenirati. Ako Maksimović ne izpremeni svojega po-nanjanja, bi Koroščeva skupina morala odgovodati sodelovanje v vladi (!?). Smatra se, da je to le klerikalni pritisk na ministra Maksimovića, ker do sedaj SLS še ni mogla doseči izpremembe velikih županov.

Beograd, 21. februarja p. Predsedništvo demokratske zajednice je izdalo nastopni komunik: Zagrebški listi so kot senzacija prinesli vesti o »izpremembi smeri in o reorganizaciji Demokratske zajednice«. Dalje so prinesli vest o nekakem doseženem sporazumu med Demokratsko zajednico in Narodnim seljaškim klubom o načinu sodelovanja na skupni liniji o vseh splošnih političnih vprašanjih in o garancijah, katere je g. Davidović dal HSS klubu glede svojega osebnega postopanja in postopanja Demokratske zajednice napram mogočim novim političnim kombinacijam za vlado. Kot povod za vse te vesti je baje razgovor, ki ga je imel Davidović z bivšim ministrom Košutićem. Pooblaščenim smo, da vse te vesti najodločno demantiramo. Demokratska zajednica ima svoje izdelane stališče glede politike sporazuma in glede vseh socialnih in političnih vprašanj, ki so na dnevnem redu. Ona nima niti najmanjšega razloga, da to svoje stališče izpremeni in da išče nekakšno novo linijo. Razgo-

Važne politične konference v Beogradu

Seja glavnega odbora SDS. — Zemljoradniki odklanjajo spajanje z Radićem. — Davidović in Pribičević o vprašanju zblizanja obeh demokratskih strank.

z. Beograd, 20. februarja.

Danes je imel sejo glavni odbor SDS, na kateri je razpravljalo o političnem položaju. Glavni poročilec je bil predsednik Svetozar Pribičević. Glavna razprava se je tikala vprašanja nadaljevanja politične akcije in razmerja stranke do drugih strank. Vsi govorniki so soglasno v tem, da je stranka pri zadnjih volitvah dosegla neopredeljeno uspešno in da je povsod, kjer je nastopila, napredovala. V bodoče bo treba še bolj poslati delo v narod, ki je izvor vse politične moči. Ugotovljeno je bilo, da je treba odklanjati navidezno napredovanje potom kabinetnih pogajanj in kooperacij.

V diskusiji o razmerju do drugih strank se je pokazalo, da obstaja v samostalni demokratski stranki veliko nernazpolnjenosti pravi radikalni, ki vodijo neskolno, verolomno in nenaletno politiko. Nadalje se je pokazalo enotno soglasje v tem, da mora samostalna demokratska stranka kar najbolj očuvati svoje dosedanje, povsem svobodno in neodvisno stališče do drugih strank ter svobodo akcije.

Soglasno je bilo odobreno stališče, naj stranka ne vstopa v kako delovno vladno, v kateri ne bi mogla v razmerju s svojo sedanjo močjo v Narodni skupščini izvajati svojega programa, zlasti v kolikor se nanaša na seljaštvo. Edini izhod iz sedanjega položaja so svobodne volitve, ki so potrebne tako v interesu krone kakor države. Vodstvo stranke se priporoča, naj izpolni svobodne volitve, ker narod ne more prenašati, da se pri vseh državnih oblastih, svezkih in občinskih volitvah bori z državno oblastjo kot z nekako sovražno velesilo.

Nadalje je bilo ugotovljeno, da so vse vesti o združitvi ali fuziji z Davidovićevo stranko brez podlage. Davidovićeve stranke se nikoli ni potrudila, da se približa samostalni demokraciji. V Narodni skupščini se celo izogiba kontaktu za sodelovanje v opoziciji. Ta ugotovitev je potrebna zato, da na samostalni demokratski stranko ne pade odgovornost, ker ni med obeh strankama opozicijske solidarnosti, ki je nujno potrebna za uspeh opozicije.

Oblastni poslanci se prepričajo, da zavzamejo stališče v smislu lokalnih potreb in v soglasju z vodstvom stranke. Pri tem treba upoštevati načelno stališče stranke, da oblastne samouprave niso političnostrankarske eksperimente, marveč da je treba v teh skupščinah izvesti sodelovanje vseh lokalnih enot.

Glavni odbor je končno odobril dosedanje delovanje poslancev stranke v finančnem odboru. Vodstvo stranke naj posveti gospodarskim vprašanjem čim večjo pažnjo ter naj išče stikov v teh vprašanjih z vsemi sorodnimi elementi.

Radić ne zaupa več Puč'u

Prevzel bo vodstvo radićevske politike sam. — Zemljoradniki so separatisti. — Klerikalna vlada bo padla še pred proračunom. — Nove Radićeve kombinacije. — Radićev klic po generalih.

Zagreb, 21. februarja. N. Danes popoldne se je Stj. Radić vrnil iz Splita odn. Karlovca, kjer je večerjal in danes imel zborovanja. Vašem dopisniku je na vprašanje, kaj misli o zemljoradnikih, ki nočejo vstopiti v narodni seljaški klub, odgovoril: Ono kar je delal Božo Maksimović, dela tudi Joca Pižon, zemljoradniki so separatisti. Med nami in zemljoradniki v programu sicer ni razlike, toda oni vedno trdijo, da so razredna stranka. V politiki pa ni nič absolutnega, vse je relativno, na sposobnosti politiki delajo kompromise. Vse se je ostalem tako razvijalo, da bomo morali kmalu na volitve. Po mojih informacijah bo klub Ljube Jovanovića središče situacije. Jovanovićevec je v radikalnem klubu gotovo še 40, dočim bosta Uzunović in Maksimović imela slabo situacijo. Smatram, da vlada ne bo mogla niti proračuna spraviti pod streho. Mi seveda ne bomo glasovali za proračun. Se pred proračunom bo po mojem mnenju prišla močna vlada.

Prvo zasedanje oblastnih skupščin

Jutri v sredo se prične prvo zasedanje novih oblastnih skupščin v celi državi. Ljubljanska oblastna skupščina bo zborovala v magistratni dvorani, mariborska v dvorani okrožnega sodišča. Kakor znano, šteje ljubljanska skupščina 53, mariborska pa 64 poslancev.

V smislu poslovnika se prične prva seja v sredo ob 8. jutraj. Vodi jo do izvolitve predsedništva po letih najstarejši poslanec (v Ljubljani je to menda bivši minister g. Gostičar od SLS), ki si izbere dva iz mlajših poslancev za tajnika. Poslanci predložijo začasnemu predsedniku svoja pooblastila ter položijo predpisano prisego.

Takoj po prisegi se izvrši volitev predsedništva skupščine, ki sestoji iz predsednika, podpredsednika in 3 tajnikov. Volitve je tajna, večina odločuje. Kakor se zatrjuje namerava SLS kot večinska stranka proti principom parlamentarizma izvoliti predsedništvo izključno iz svojih ljudi, to ni bilo niti v starem kranjskem deželni zboru. Za predsednika v Ljubljani je po eni verziji določen posl. Natlačen, po drugi dr. Adlešić, ki dobi ljubljanski klerikalni mandat šele po odstopu posl. dr. Breclja; kot predsednik za mariborsko skupščino se navaja dr. Leskovar ali pa posl. Pušenjak.

Cim bo izvoljeno predsedništvo, bo prečital veliki župan kraljevi ukaz o njenem sklicanju. S tem bo skupščina konstituirana in slovesno otvorjena. Veliki župan bo nato prečital poročilo o stanju v oblasti ter bo naštel predloge, katere smatra vlada za potrebne, da jih skupščina reši še v tekočem zasedanju.

Dopolodne se je vršil v mestnem klubu Davidovićeve stranke v Beogradu sestanek, na katerem je govoril Ljuba Davidović tudi o možnosti zblizanja, odnosno sporazuma med njegovo stranko in SDS. Zavzel je popolnoma odklonilno stališče, češ, kdor hoče v njegovo stranko, naj se pripravi pri dotičnih krajevnih odborih. Napadali je Pribičević, češ, da je njegovo glasilo v Zagrebu (»Riječ«) pisalo, da oficijelna Srbija tekom svetovne vojne ni mislila na ujedinenje celokupnega naroda. Tudi se Davidović ne dopada, da je ta list trdil, da je bilo ujedinenje tako posledica zmage na Kajmakčanu kakor širokopotezne akcije bivših avstrijskih Jugoslovencov, ki so revolucionirali narod za ujedinenje.

Danes se je vršila v Beogradu tudi seja glavnega odbora zemljoradniške stranke. Pred prehodom na dnevni red je predsednik glavnega odbora Vojislav Vukobratović pozdravil novostopivšega člana Milana Pribičevića, brata Svetozarja Pribičevića. Milan Pribičević, ki živi sedaj kot kolonist na Kosovem polju, je povdarjal, da ne vstopa kot kandidat druge stranke. (Iz SDS je izstopil že l. 1923, ko ga stranka ni več kandidirala. Op. ur.) Na seji glavnega odbora so se pretresala vsa aktualna politična vprašanja. O pogajanjih s Stopanom Radićem radi narodne seljaške stranke je poročal predsednik zemljoradniške stranke poslanec Joca Jovanović. Po daljši debati je bila sprejeta resolucija, ki ostro napada sedanjo vladno, ker nima srca za kmeta. Poljedelstvu je v proračunu odmerjenih borih 300 milijonov, dočim razmetava vlada za druge stvari celih 11 milijard. Od teh samo za osebne izdatke nad 4 milijarde. Glavni odbor zaključuje resolucijo z izjavo, da se bo radovol, ako se bo našel v borbi za te svoje zahteve na isti črti s hrvatsko (1) seljaško stranko. Glavni odbor ugotavlja, da pogajanja, ki so se pokrenila na zahtevo HSS, niso dovedla do rezultata.

Pribičević zavrača Davidovića

Beograd, 21. februarja. r. Pribičević je danes zelo ostro zavrnil izjavo Ljube Davidovića, zlasti zavrača trditve gosp. Davidovića, češ, da je v svojem zagrebškem listu (»Riječ«) trdil, da Srbi tekom svetovne vojne niso mislili na ujedinenje in da brez njegove volje Hrvati ne bi bili došli v Beograd. Faktično pa je Pribičević izjavil, da ne bi bilo došlo do ujedinenja kljub zmagi na Kajmakčanu, ako bi tega ne želel naš celokupni narod, torej tudi Hrvati in Slovenci. Naglasno razliko med svojo trditvijo in tezo gosp. Davidovića o ujedinenju. Gosp. Davidović nas hoče predstaviti kot neke zavajevane kraje, dočim je moja teza ujedinenja po svobodni volji in odločitvi naroda.

Panika v klerikalnem taboru

Iz strahu pred ljudsko sodbo sedaj že kriče, da je »vera v nevarnosti«. — »Slovenčeva« farbarija s pariškimi framasoni. — Strah voditeljev SLS pred SDS in resnico, božjo hčerko.

Navadno je v Sloveniji »vera v nevarnosti« šele tedaj, ko se bližajo volitve. Takrat se sučejo po »katoliških« odrih sami framasoni in pri zadnjih volitvah se je produciral tudi mehikanski krvoločnež Calles. Sedaj je klerikalni teater na glavo postavljen. Lažnjivi kljukeci v katoliški tiskarni se dere na vse pretege: »Vera v nevarnosti.« volitev pa ni. Kaj neki se je dogodilo tako strašnega?

Na dvorišču ljubljanske škofije so framasoni škofovega pomočnika živega zažgali? Kaj šel za obrambo politike, odkar je SLS v vladi, je zmanjkalo »Slovencu« sape. Nemogoče mu je brati glasovanje klerikalnih poslancev proti zmanjšanju davčnih bremen. Skoraj se težje pa glasovanje v anketnem odboru za zaščito krivcev korupcije. Sedaj prihaja na dan njihova cinična igra z avtonomijo novih samouprav. Razkrinkani so klerikalci pred vso javnostjo. Niče jim ničesar več ne verjame. Nafarbali so vse stanove, kmeta, obrtnika in delavca, ogoljufali državne nameščenke, invalide in penzioniste speljali na led vse slovenske avtonomije. V samih vrstah SLS komaj združujejo izbruh viharja. Zlasti pa je divje levo krilo SLS, krščanski socialisti, katere je vodstvo SLS nagradilo s tem, da so klerikalni poslanci glasovali proti odpravi davka na ročno delo. Sedaj pa še toliko razočaranje nad avtonomisti, ki so glasovali za ukor posl. Zaniču, ker je ugotovil davčno preobremenitev prečanov nad avtonomisti, ki še prejšnjih deželnih doklad niso mogli in znali rešiti za oblastno samoupravo, nad avtonomisti, ki so z najnovejšo uredbo oblastno in občinsko samoupravo centralizirali. Toliko nedoslednosti, politične nepoštenosti in nesposobnosti. Kolikor jih je zagrešila SLS v 14 dneh, odkar je na vladi, jih v Jugoslaviji

Politične beležke

Kaj je z ljubljanskimi občinskimi volitvami?

»Pravda« od 19. t. m. poroča: »Po sporazumu vladnih skupin so volitve novega občinskega sveta v Ljubljani, ki so bile pred gotovim časom razpisane, — odložene na negotov čas. Dosedanji občinski komisar g. Mencinger ostane še nadalje, pristopilo se bo sedaj le k organizaciji novega občinskega sveta (sossveva?), ki bo postavljen po rezultatih zadnjih volitev za oblastne skupščine.« O odgovoriti vzpostaviti avtonomije ljubljanskega mesta na zahtevo klerikalnih avtonomistov smo že poročali. »Pravda« le potrjuje to, kar smo mi pisali o klerikalnih nakanah. Sedaj gre za imenovanje sossveva vladnemu komisarju Mencingerju, ki ga klerikalci kljub svojemu želji niso mogli zamenjati s kakim svojim pristajem. To vprašanje pa tudi zadeva na velike težkoče. Sossveb bi bil namreč že imenovan, če bi se klerikalci mogli sporazumeti o osebah, ki naj bi se vanj imenovali. O tem je sedaj nastal nov spor med volitvami ljubljanske organizacije SLS ter osrednjim vodstvom klerikalne stranke. Pred oblastnimi volitvami je osrednje vodstvo sicer obljubovalo kršč. socialcem, da bo pri ljubljanskih občinskih volitvah izpolnilo vse njihove zahteve, ker pa so sedaj volitve odložene, noče o njihovi želji ničesar več slišati. Zlasti pa ne o imenovanju oseb iz njihovih vrst v sossveb. To zastavljanje je ljubljanske krščanske socialce zelo razburilo, tem bolj, ker osrednje vodstvo noče sklicati seje svoječasno izvoljenega razsodišča, ki naj bi poravnalo spore med ljubljanskim vodstvom SLS pod dr. Stanovnikom in osrednjim vodstvom. Na nedeljski seji osred. vodstva SLS v Celju se je sicer tudi o tej stvari razpravljalo, da pa bodo krščanski socialci zopet potegnjeni, je več kot jasno, ker nima ljubljanska organizacija v osrednjem vodstvu nobenega svojega zastopnika. Za avtonomizem naših klerikalcev je vse to zelo značilno.

Klerikalci in ljubljanska univerza

Pred dnevi smo poročali o namenu sedanjega prosvetnega ministra Vukičevića ukiniti nekatere fakultete na naših univerzah. Kakor znano, se je prosvetni minister izjavil proti obstoju dveh katoliških bogoslovniških fakultet, ki imata ob skupaj samo kakih 100 dijakov. Poročali smo na podlagi zanesljivih informacij o pripravjenosti slovenskih klerikalcev, da žrtvujejo ljubljansko medicinsko fakulteto pod pogojem, da ostane še nadalje bogoslovna fakulteta v Ljubljani. Kdo bi se ne spominjal, kako so se klerikalci kazali še nedavno za odkrite prijatelje neokrnjene ljubljanske univerze? »Slovenec« našega poročila o sedanjih klerikalnih načrtih ni demantiral, kakor ga ni demantiral glede nameravane razpusta odbora Kmetijske družbe. To samo potrjuje točnost naših poročil, kar s tem ponovno ugotavljamo. Edini »Slovenec« odgovor je trdil, da ima katoliški duhovnikov premalo. Kaj naj bo to možgno izgovor za ukinitev medicinske fakultete v Ljubljani in priprava napovedanega presenečenja za slovensko javnost? »Slovenec« pisanje o židovsko-framazonskem rovarstvu proti zblizanju krščanskega zapada in izi-va, to domnevo je potrjuje. Sicer smo mnenja, da tudi pod radikalno patronanco ne bodo zrasla klerikalna drevesa, da nebes smatramo pa za potrebno, ugotoviti dejstva. Ki odkrivajo tajne načrte in želje naših klerikalcev.

še nobena stranka ni, četudi je Radić delal »prekucijuse« z aeroplansko brzino.

Vse to vidijo sedaj pristaši SLS na lastne oči, četudi jih »Slovenec« krmi vsak dan z novimi falzifikati, da bi jim prikril resnico. A ker se resnica le ne da potlačiti, zato je treba sedaj nastavit kanon največje kalibra: Vera je v nevarnosti. Pariški framasoni jo hočejo Slovincem uničiti. SDS ni nič drugega nego družniška framazonse lože in torej največji sovražnik države in ljudstva Qu, e. d.

To niso predpusni dovtipi, temveč to je vsebina članka v »Slovencu«, ki z vso resnostjo razlaga, da »SDS ni nič drugega kakor agencija internacionalnega framazonstva, da vodi njen pokret francoske centrale v Parizu, ki daje svoje direktive po vsem svetu in ki

Nov fašistični izpad proti Jugoslaviji

Rakek, 19. februarja.

Včeraj popoldne se je vršilo v Trstu slovesno vstoličenje novega direktorija tržaške provincialne fašistične federacije. Že par dni prej je politični tajnik provincialne federacije, tisti nar. posl. Carlo Barduzzi, ki je na kongresu »Lege Nazionalne« napovedoval »skrajšanje odrešene bratov Dalmatincev«, objavil v tržaških listih svoje ukeze za to priliko, in vstoličenje se je v resnici vršilo na kar najslovesnejši način, z vsem pompom, ki je na razpolago fašizmu kot vladni stranki in ki naj bi pokazal vso absolutno oblast, ki jo ima stranka kot taka v državi.

Svečanost je bila strogo oficijelna.

Vstoličenje se je vršilo v oni dvorani Verdijevega gledališča, ki so jo fašisti po silni zvezi Filharmoničnemu društvu, v nekdanjih časih glavnemu sedežu tržaškega laskage irenditizma. Ulica sv. Karla, iz katere je vhod v te prostore, je bila zaprta po oddelkih fašist. ne milice: oddelku 58. legije »San Giusto«, oddelku železničarske, oddelku poštarske in oddelku visokoleske milice. Po stopnišču so bili porazmeščeni miličarji 58. in 59. legije z banderici. Varnostno službo je vodil osebno sam kvostor, ki sta mu tala ob strani poveljnika letišča in političnega oddelka policijskih agentur.

Pričetek svečanosti je bil napovedan na 12. uro.

Prisotni so bili: poveljnik armadnega zbora general Montanari, divizijski poveljnik gen. Pugliese, poveljnik brigade »Sassari« gen. Corso, artiljerijski poveljnik gen. De Rosa, poveljnik IV. cone fašistične milice gen. Moneci, konzula obeh fašističnih legij 58. in 59. De Muro in D'Orazio, poveljnik finančne straže polkovnik Cremona, poveljnik karabinjerjev polk Sterzi, pristanski poveljnik polk. Marzani in cela vrsta višjih častnikov fašistične milice.

Civilne oblasti so zastopali: prefekt Forciari, vladni komisar na tržaški občini Frerteri, podprefekt Zanconato, predsednik apelacijske sodišča Margara, predsednik trgovskega sodišča Cosulich, predsednik javnih skladišč Banelli, vladni komisar trgovske zbornice Gegre, rektor trgovalne univerze Murgorpu, šolski provoditelj (nadzornik) Reina, člani provincialne komisije.

Zastopana so bila vsa mogoča društva, kakor italijansko planinsko društvo, »Lege Nazionalne«, vse fašistične organizacije, sindikati itd. Prisotni so bili seveda tudi tržaški senatorji Segre-Sartorio, Pittacco in Valerio; lastnik »Piccola«, sen. Mayer je bil zadržan. In potem vsa sila drugega oddelka občinstva. Napovedana je bila tudi udeležba cerkvenih oblasti, toda poročila ne omenjajo niti enega zastopnika. Tržaški škof dr. Fogar je namreč v zadnjih časih padel v nemilost pri fašistih in je njegovo položaj zelo omajal. Zato se je menda »cerkev« odločila za neudeležbo.

Vstop zastopnikov vojaških in civilnih oblasti je pozdravila godba s par takti kraljevske in fašistične »Giovinezze«.

Prvi je govoril prefekt Forciari, ki je izražal svoje veselje, da je Trst dobil po dolgem času zopet svoj redni direktorij, povdarjal, kako je treba v smislu znane Mussolinijeve okrožnice skupnega delovanja vseh moči v doseg velikega, možnosti in varnosti domovine, kako si mora vsak fašist in ves fašizem jemati za zgled neumorno delavnega »Duceja«, ki s svojim delom kaže, kako domovina od vseh Italijanov zahteva predvsem eno stvar, namreč da delajo zanjo. V novem direktoriju je v resnici vittoriovenska Italija in skupno delo direktorija s prefekturo bo gotovo imelo najboljši uspeh.

Za prefektom je govoril politični tajnik provincialne federacije

nar. posl. inž. Carlo Barduzzi,

ki je v uvodu svojega govora govoril o glavni nalogi, ki jo ima sedaj fašizem pred seboj, namreč da si ustvari svoj »evodini razred«, da si vzgoji ljudi, ki mu jih je treba na vseh vodilnih mestih, in da porazmesti te ljudi tako, da bo vsak posameznik na tistem mestu, za katere je najpospešnejši. Po tem načelih se je ravnal tudi on kot izredni komisar pri urejevanju tržaškega fašizma. Sedaj je stvar dovršena. Novi direktorij, v katerem so sami bivši kombataneti, prostovoljci, ki so se bojevali v vrstah najgorečnejšega italijanstva pred vojno in so se po vojni tudi vsi borili proti boljševizmu. Novi direktorij more jamčiti mestu za mir, ki ga nihče ne bo več kalil, trko da bo mogel Trst mogočno posegati preko morij in vedno bolj daleč nositi italijanske barve...

Glede zaključka Barduzzijevega govora sta v tržaških listih dve verziji. Prve so namreč poročale o svečanosti sinočnje »Ultimate Notizie«, večernja izdaja »Piccola«, v katerih se konec Barduzzijevega govora silno razlikuje od poročila v današnjem »Piccolu« in fašističnem službenem glasilu »Popolo di Trieste«. Te dve poročili se namreč popolnoma skldata in je torej jasno, da sta oba lista dobila govor iz istega vira, od istovrne urada fašistične provincialne federacije, kakor je tudi jasno, da Barduzzi svojega govora ni govoril tako, kakor je objavljen v dnevnih listih, temveč

stremi za obrezboženjem celega človeštva, za popolnim izenačenjem misljenja, za izbrisanim vseh narodnih in verskih razlik v prid internacionalnemu brezverskemu in brezdomovinskemu svobodomiselnstvu.

Sedaj vemo, kaj je SDS, ki ima svojo centralo v Parizu in ne kakor klerikalci v Rimu. Sedaj bodo vsi ljudje razumeli, zakaj je potrebno, da so na vseh vodilnih mestih v SLS duhovniki odvisni od škofa, zakaj so glasovali klerikalci proti predlogom SDS, naj se prevedejo plače kronskih upokojencev v dinarske, naj se ne odpravijo borze dela, naj se ukine davek na ročno delo, naj se postavijo krivci korupcije pred sodišče. To vse se je zgodilo zato, ker se klerikalci ne puste komandirati iz Pariza in ker nočejo, da bi kdo rad tega vero zgubil, ako bi plačeval manjše davke.

Hudo je zadel »Slovenec« SDS in njegovi pristaši se že pripravljajo na božjo pot v Rim po odvezo. Da, da, »Slovenec« že ve, kje je treba prijeti samostojne demokrate, ve pa tudi, v kak hlev je treba pognati klerikalne kostrune, kadar butajo.

RESNICNI ZAKLJUČEK

(»Ultimate Notizie«)

»Danes je italijanski narod najdiscipliniranejši, najkompaktniji (oba ta dva izraza je rabil on. Barduzzi tudi v svojem govoru na kongresu »Lege Nazionalne«, a katerim je napovedal italijansko okupacijo Dalmacije; prip. ur.), najmonolitnejši (iz ene kamnitega) narod na svetu.

In če se ima tako moč in če more potem maso dvainštirideset milijonov, katerih je potem na celim svetu petdeset, neka kar najgenialnejša, rekel bi skoraj, božanska volja usmeriti v eno samo smer, kdo jo more ustaviti? (Zelo živahno odobranje.)

Nas ne bo mogoče več ustaviti. Morali bomo morda jutri razširiti naše meje, ki so dandanes preozke za naše prebivalstvo, kajti ta razlog je človeški, je življenjski razlog (Odobranje.)

Tovariši Tržačani! Vas zadeva kar najodličnejša naloga: vi ste fašisti v provinci: ob meji, kjer na oni strani morda (ta »morda« je najbrž vrnila uredniška cenzura, ki je tudi svoječasno črtala Barduzzi jeve izjave o Dalmaciji; prip. ur.) prebiva narod, ki nas ni nikdar ljubil. (Viarno odobranje.)

Vi, tržaški fašisti, ste istočasno straže in izvidniki. Orožje pri roki, pripravljeno za vsako usodo! (Burno odobranje.)

»Ultimate Notizie« pripominjajo: Zadnje govornikove besede je pozdravilo splošno odobranje, fanfara pa je zasvrla »Giovinezze«.

POPRAVLJENI ZAKLJUČEK

(»Piccolo« in »Popolo di Trieste«)

»Italijanski narod more danes pač glasno reči, da je eden najkompaktnijših in najdiscipliniranejših narodov sveta, in dodaja tudi discipline toliko in tako vse preobračajočega iskrenega čustvovanja, kakor ga nima in ga morda nikdar ne bo imel noben drug narod. (Odobranje.)

In če tako silo, maso dobrih dvainštirideset milijonov ljudi, ki se zvišuje na petdeset in še več na vsem vetu, more reka kar najgenialnejša, rekel bi skoraj, božanska volja usmeriti v eno samo smer, kdo jo more ustaviti? (Na živahnem odobranje.)

Nočemo več, da bi bili ustavljeni v naši upravičeni, zakoniti poti nadvzgor, ki smo si jo priporili s stoletnimi žrtvami, da na temelju elementarne pravčnosti in vzpostavimo boljše razdelitev med številom in ozemljem, ozkim ali kar najslabnejšim ozemljem, v katero smo nepravilno stisnjeni! (Odobranje.)

Tovariši Tržačani! Vas zadeva kar najodličnejša naloga: vi ste fašisti obmejne provincije in na oni strani meje se ne morete nikdar vedeti, ali imamo prijatelje ali sovražnike. Vi ste torej izvidniki domovine. Tržaški fašisti! Bodite vedno pripravljeni za vsako boljšo usodo, ko je danes usoda domovine trdno začrtana. (Burno odobranje.)

Skenite svoje vrste okoli svojih poglavarjev, s pogledom uprim in roko po rimljansko stegnjeno proti »Duceju«, ki kaže pct. Liktorski snop in orli, ki so bili dolga stoletja znak zapovedovanju in suverene civilizacije, »odo zopet gledali pota kar najboli rimljanske slave.«

Poročilo pripominja: Zaključek govora je bil sprejet z dolgotrajno nenazadno ovacijo. Godba je zasvrla »Giovinezze«. Nepriznana, po rimljanski, pozdravljajoča neizmerna množica fašistov je nudila sugestivno imponujočo prizor.

Po tem govoru je sledila zapisnega članov direktorija po temle besedilu: »Prisegam, da bom brez razpravljanja izvrševal »Ducejeve« ukaze ter služil z vsemi svojimi močmi in, če je treba, s svojo krvjo stvari fašistične revolucije.«

S prisego se je slavnost zaključila.

Naj je politični sekretar tržaške provincialne fašistične federacije pozneje še tako popravil svoj govor, je vendar popolnoma jasno, »da je bila tudi sedaj, kakor 9. januarja t. l. na kongresu »Lege Nazionalne« glavna od njegovega govora naperjena proti Jugoslaviji. Čeprav je izpremenil prve besede v »meje« in »dolžnost« v »naložbo«, za nas je popolnoma jasno, da je povzglas tržaškega fašizma, nar. posl. Barduzzi, ki je kakor znano, osební zaupnik samega Mussolinija, v največnem interesu trenutku za ves fašizem v tržaški provinciji, vprico vse najvišjih predstavitev italijanskih vojaških in civilnih oblasti, nastopilo oficijelno kot »predstavitelj vrhovnega vodstva fašistične vladne stranke in njenega vrhovnega voditelja, Mussolinija, zopet hvalil proti naši državi in pozival fašiste, naj so z orožjem v roki pripravljeno, da bodo razširili meje Italije!«

Kam? Jasnó: proti nam!

Naši kraji in ljudje

Dvorec Kmetijske družbe stari lantovž, sedež oblastnih uradov

Kadar so vrteli v kaki ljubljanski ulici ljudje skupaj in so se vršili nenavadni, hrupni prizori, se je pred polstoletjem skoro vselej glasil v poročilu o njih dostavek: To je bil lantovž! Nekaj spomin je bila ta pripomnja na čase, ko so v dragocenih kočijah, na iskrih, bogato opremljenih konjih prihajali člani deželnih stanov v veličastnem sprevodu, ki so ga občudovali ljubljanci, na zborovanje na Novi (sedaj Marksov) trg v deželno hišo — na lantovž. Letos bo minilo 460 let, odkar se je sezidal prvi deželni dom — lantovž (Landhaus), ki je bil za deželo enakega pomena, kakor rotovž na mesto. Na lantovžu je bilo shajališče in posvetovališče deželnih

stanov, ki je imel službo in dohodek stanovskega kaplana. Nekaj časa je opravljal ta posel stolni dekan Ivan Ludovik Schönleben. V prostorih zatrite in razsvetlevene kapelice je dalje časa deloval vložni in ekspeditivni urad deželne vlade; v pritličju in prvi sobi na levo se opaža še dandanašnji otmotani romanski kapitel — zadnji ostanek kapelice sv. Ahacija.

V povečanem lantovžu so oddajali deželni stanovi pritličje zasebnikom za prodajalne v najem, dokler ni leta 1756. zahtevala vlada teh prostorov za svoje urade. Za francoske zasedbe je delovalo na lantovžu sodišče prve in druge stopnje o črnih in krvavordečih dneh: sodbe so se

verze in srednješkolskih zavodov. Pred siko pokopnice, ki jo je naslikal slikar I. Vavpotič, je predavala ga. Minka Govekarjeva, ki je svoj govor zasnovala na obširni korespondenci, v kateri se najbolje kaže duševnost in osebnost pisateljice. Dasi je trajalo predavanje poldruge ure, nam je odkrilo toliko še neznanega in zanimivega, da je sledilo občinstvo predavateljici z največjo pozornostjo. Ga. Govekarjeva je iz črno podala domače in narodne razmere, iz katerih se je razvila naša pisateljica. Bil je to res zanimiv roman življenja velike žene, ki se je iz bornih domačih razmer povzpela do uspehov, ki jih doslej ni dosegla nobena Slovenka. Kajti Zofkin talent je priznala tujina, Čehi in Nemci, le doma ni našla priznanja, dasi je ostala vedno vsa naša. Videli smo, kako se je z lastnimi silami preborila v svet, kako je neprestano snovala, delala in ustvarjala, polna navdušenja za novo življenje, srečo, svobodo. Ko bo zbrana vsa njena korespondenca, se bo šele prav pokazala vsa njena duša in njen svet, ki je segal daleč preko mej naše ozke domovine.

Publika se je oddaljila s ploskanjem predavateljici, ki je z ljubeznijo in globokim razumevanjem podala jasno sliko pisateljice, kakršna je bila in bo le nam v čast, če ji po smrti izkažemo več priznanja, nego v življenju in bi bilo prav, da bi naše žensko tudi po drugih mestih praznovali njen spomin.

Svetosavska beseda v Celju

Pravoslavna srbska cerkvena občina v Celju ima vsako leto svojo družabno prireditve, koje čisti dobiček je namenjen idealnemu stremjenju, da dobi pravoslavno celjsko meščanstvo v kraškem času svoj lastno cerkev. Letos se je vršila Svetosavska beseda v soboto v vseh prostorih Celjskega doma, ter je bila hkrati lepa manifestacija vsega narodno čutečega jugoslovenskega prebivalstva v Celju. Prireditve se je po poleg vseh celjskih stanov in slojev udeležilo tudi mnogo gostov iz raznih okrajev mariborske in ljubljanske oblasti tako, da je bila prostorna velika dvorana Celjskega doma polna, temu primerno tudi razpoloženje po koncertnem delu. Po koncertu se je razvil ob neumornem sviranju mariborske vojaške godbe pod vodstvom g. kapelnika Čermaka v veliki dvorani zelo animiran ples, ki se je otvoril s Srbijanko. Esteti so lahko občudovali prav okusne toalete. V majhnih dvoranah so bili medtem pogoščeni dragi gostje »Srpskega pevskega društva« iz Zagreba, kojim se je predsednik pravoslavne cerkvene občine g. polkovnik Naumović zahvalil v iskrenih besedah za sodelništvo ter poudarjal njihovo kulturno mislo. V zahvali je član pevskega društva zlasti poudarjal idejo jugoslovenstva, ki ne pozna razlike med Srbom, Hrvatom in Slovencom. Prijeten ples in zabava sta trajala pozno v noč, čemer so v največji meri pripomogle spoštovane dame in oni gospodje, ki so celo prireditve tako spretno aranžirali.

Mešani zbor »Srpskega pevskega društva« iz Zagreba pod vodstvom g. prof. Stevana Stančića sicer po številu ni mogel (štel je 29 oseb), a je navzlic temu mogel v izrazu in zelo prožen — vsaj so člani obenem stalni cerkveni pevci in nekateri tudi člani zagrebške opere. Od skladateljev Mokranjca, Hristić, Binički, Oduak, Lajovic je bil največ (morda preveč) zastopan prvi, saj ga tudi Srbi umejo najbolj peti. Najbolj so brezdvomno ugajali »Pastirski« od Lajovice. Zeleti bi bilo, da bi pevska društva, ki prihajajo v Slovenijo, izvajala še več del naših skladateljev (poleg Lajovice, Adamiča in dr.). Ravnanje Glasbene Matice v Celju g. Karel Sancin je s spremljevanjem orkestra mariborske vojaške godbe proizvajal E. Lalo 4. stavek iz op. 21 Symphonie Espagnole in nato še dodal popularno »Legendo« od Wieniawskega. Razveselili nas je napredek, ki ga očividno očituje naš resno stremelji umetnik. Zeleti je še, da z rastočim tehničnim napredkom uveljavlja čim globlje muzikalno doživljanje. Orkester je bil mesta odločno preglašen in tudi, zlasti v

KIKI
RONALD COLMAN
NORMA TALMADGE
Pride v Kino Dvor

španski simfoniji, ponekod rimično nesigurno (sinkopiran bas), v ostalem pa se je dobro prilagodil. Bil je v splošnem prav dobro uspel večer, kakršni si v Celju v bodoče želimo.
C. P.

Tragičen konec starega črkostavca

Stanovniki hiše št. 14 na Gosposvetski cesti v Ljubljani, kjer je tudi znana gostilna »Novi svet«, so bili včeraj dopoldne zelo začudeni, ko so opazili, da Karel Fuchs, ki ima v hiši svoj lokal, ni odprl svoje male trgovinice. Sprva so menili, da je bolan. Ko pa je pozneje prišla njegova postrežnica Tončka Tavčar in trkala na vrata, pa se ni nikdo oglašil, so pričeli misliti na nesrečo. Tavčarjeva je skočila k ključavničarju Geyerju v Vošnjakovo ulico, nakar so siloma odprli vrata. Pri tem se jim je mudil žalosten prizor. Našli so Fuchsa mrtvega — obešenega poleg postelje. Slučaj je bil »akoj prijavljen policiji, nakar so na odredbo policijskega zdravnišča dr. Avramovića prepeljali truplo v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Kaj je pogošlo nesrečnega v smrt, ni ugotovljeno, ker ni zapustil nikakih poslovnih pisem. Zdi se pa, da je 63letni pokojnik postal na stara leta kot zelo zapuščeni sramec melanholičen, kajti začel je čase se je ogibal prav vsake družbe. Na predvečer svojega obupnega čina je posedel z znanci dalj časa v gostilni »Pri fajmoštru«, ni pa kazal nikakih znakov razburjenosti. Fuchs je bil po poklicu črkostavec, stopil pa je še pred leti radi slabih oči v pokoj in si ustvaril malo trgovinico. O njegovi žalostni smrti so ljudje takoj obvestili njegovo edino v Zagrebu poročeno sestro.

Urban Zupanec †

V nedeljo je preminul v Ljubljani v Križevniški ulici šlom Slovenije znani lovec, posestnik in trgovec gospod Urban Zupanec. Odšel je v večna lovišča, kjer bo v prihodnji spomladi priskrboval bajnemu prihod v družbi svojih najboljših prijateljev dr. Ivana Tavčarja in industrijalca Rakovca. Pokojnik se je posvetil trgovskemu stanu in je bil več let tudi solastnik

velike trvdke Skaberne. Kljub lepi starosti 75 let je ostal vedno zvest svojim mladostnim idealom. Prosti čas je prebil v družbi svojih najboljših prijateljev najraje v gorenjskih gozdovih. Posebna prijatelja sta bila z dr. Tavčarjem, ki omenja Urbana v knjigi »Cvetje v jeseni«, kako sta se borila za znane fantovske krivice in sicer kot nasprotnika iz sosednih far. Menda ni starejšega domačina iz poljanskih in selških hribov, ki ne bi pokojnika poznal. Njegova hčerka Anica je znana slovenska slikarica. Politično se rajni ni udeleževal, bil pa je vedno odločen naprednjak in navdušen Sokol do smrti. Zadnja leta je bil član jezdenega odseka Sokola in je še pri Vsesokolskem zletu v Ljubljani ponosno jezdil med drugimi brati Sokoli. Urban Zupanec je bil tudi član upravnega sveta Ljublj. kreditne banke. Pogreb bo danes, ob 14.30 iz Križevniške ulice št. 8. Naj mu bo lahka domača zemlja, preostali pa naše iskreno sožalje!

Strašna nesreča pod Ratitovcem

Oče in sin žrtve granate.

Kočar Josip Gartner in njegov sin Gašper iz Torke občina Sorica, sta odšla dne 17. t. m. okoli 13 ure s sankami v uro oddaljeni gozd pod Ratitovcem po drva, ki sta jih vlačila z brega do bližnje steze, od tam pa dalje na svoj dom. Potoma sta se srečala z orožniško patruljo iz Podporezna, kateri je stari Gartner še izjavil, da se vrne čez večer domov, češ, da bosta sekala in vlačila drva izpod Ratitovca.

Okoli 15. ure so zaslišali ljudje v gozdu pod Ratitovcem v smeri proti Protovčam nenadoma močan pok. Vendar pa na to niso polagali nobene važnosti, ker so pač mislili, da je padel strel iz lovske puške. Ker pa se oče in sin zvečer do 20. ure še vedno nista vrnila domov, je postala stvar domačinom sumljiva. Zato je odšel posestnik Josip Kopač končno pogledat, ali se morda pogrešanima ni pripetila kakšna nesreča.

In res je Kopač po enournem iskanju po gozdu našel na strašen prizor: Josip in Gašper Gartner sta ležala v razdalji enega metra mrtva in vsa krvava v snegu. Ves prestrašen je Kopač zdiral nazaj, da obveslil o dogodku orožnike. Sam ni mogel presoditi, ali gre za strašen zločin ali pa za težko nesrečo. Poleg mrtvecev je ležala sekira in žaga, ki sta ju rabila pri delu.

Dne 18. t. m. so odšli na kraj nesreče orožniki iz Podporezna, ki so končno ugo-

Samo še danes

«SVETA GORA»

Danes ob 4., triletni na 6., 1/2 8. in 1/10. Kino »Dvor«. Telefon 397

točili po ranah in ekrazitu, da sta našla nesrečnega v nekem bukovem drevesu ročno granato. Očividno sta zelo neprevidno manipulirala z njo, nakar je eksplodirala. Jožeta Gartnerja je strahovito razmesarilo: imel je nešteto drobecv v glavi in po vsem telesu in mu je odrgalo tudi vse prste na rokah, iz česar se lahko z gotovostjo sodi, da je imel granato v rokah on. Njegov sin Gašper je najbrže stal na njegovi desni strani in so ga drobci zadeli naravnost v srce. Smrt obeh pomorščakov je nastopila gotovo takoj. Splošno se domneva, da je bila granata italijanskega izvora, ker je bil ta kraj precej časa zaseden od Italijanov, ki so imeli tamkaj tudi svoje stalne straže.

Mrtvega očeta in sina so pronesli v domačo hišo, odkoder se je vršil potem pogreb. Gartner je bil vdovec in je zapustil tri neposkrbljene mlade hčerke.

Prostovoljna smrt marljivega mladeniča

Neki posestnik, stanujoč pod Šmarjetno goro št. 13, ki je šel včeraj dopoldne proti Stražišču po poti, ki pelje s Šmarjetne gore do Šempeterske graščice, je našel nekoliko v stran v gozdu truplo lepo oblečenega mladeniča. Poleg je ležal samokres, s katerim si je nesrečnej prestrlil prsa. Samokres je bil že nekoliko zarjavel, kar priča, da je mrtvec ležal že več dni.

Pri podrobnih preiskavi sta orožnika iz legitimacije ugotovila, da je nesrečnej 20-letni Srečko Pavlin, bivši pomočnik pri trgovcu Ljudevitu Sircu v Kokriškem predmestju, pri katerem je pred kratkim napravil svojo vajeniško učno dobo. V nedeljo, dne 13. t. m. je šel igrati v Narodnem domu v igri »Olimpijske igre« kot srežki poglavar, naslednji dan pa je imel z gospodarjem preprič, ki je bil za fanta fatalen. Se istega dne je odšel, ne da bi kdo vedel, kam. Le nekemu svojemu prijatelju je poslal poslovilno pismo. Pokojni mladenič je bil mirnega, tihega značaja, prikupnega vedenja, vsakomur zelo simpatičen. Bil je agilen član raznih naprednih in nacionalnih organizacij. Zlasti se je v zadnjem času udeleževal pri gledališkem odru kranjske Narodne čitalnice. Truplo so prinesli v mrtvašnico v Šmartnem, kjer je bodo danes pokopali. Tragična smrt mladeniča je vzbudila občo sočutje.

K bestijalnemu umoru beračice pri Sv. Miklavžu

K zverinskemu umoru neznane beračice, ki se je zgodil pretekli torek pri Sv. Miklavžu, smo zvedeli še nekatere podrobnosti.

Umorjena beračica je v ponedeljek prenočila v neki gostilni v St. Janžu na Dravskem polju, kjer so opazili, da je imela večjo vsoto drobiža pri sebi, ker je v njenem žepu zaženketalo, ko je plačala svoj račun. To se ujema tudi z dejstvom, da so ljudje zadnje dni minulega tedna našli večjo množico papirnatega in kovanege drobiža raztresenega v gozdu, v katerem je neki fant v torek zvečer slučajno našel umorjenko. Brez dvoma gre v tem slučaju za roparski umor, ker pri umorjenki ni bilo najti denarja, razen neke malenkosti, pa tudi ne nahrbtnika, ki ga je imela, ko je zapustila gostilno pri St. Janžu in odšla v smeri proti Sv. Miklavžu. Ker je ta beračica imela večji znesek denarja pri sebi, ljudje govorijo o 1500 Din, ki je neznan pohodnež oropal nahrbtnik z denarjem, drobiž pa je ali namenoma raztresel po gozdu ali pa ga slučajno izgubil.

V bližini kraja dejanja se je našlo nekaj zmočkanega časniškega papirja in račun restavracije »Orajska klet« v Mariboru. To daje varnostnim oblastvom migljaj za zasledovanje do sedaj še neznanega morilca.

NOGAVICE
znamko in žigom
ALS
»KLJUČ«
najboljše, najtrpežnejše, zato najcenejše

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama:

Torek, 22.: Zaprt.
Sreda, 23.: Zaprt.
Četrtek, 24.: »Božji človek«. Premijera.
Proslava 25letnice književnega delovanja M. Begovića, C.
Petek, 25.: »Pahljača lady Windermere«. D.
Sobota, 26.: Zaprt.
Nedelja, 27.: »Danes homo tihi«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izv.

Ljubljanska opera:

Torek, 22.: »Ples v maskah«. B.
Sreda, 23.: »Sevski brivci«. Gostuje gospa Vesel-Pollja, D.
Četrtek, 24.: Zaprt.
Petek, 25.: Zaprt.
Sobota, 26.: »Prodana nevesta«. E.
Nedelja, 27.: ob 15.: »Grofica Marica«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izv.

Mariborsko gledališče:

Torek, 22.: »Tovariši«. C. Kuponi.
Gostovanje g. Tinke Vesel - Polle v ljubljanski operi. V sredo, dne 23. t. m. gostuje v ljubljanski operi odlična kolarturna pevka ga. Tinka Vesel - Polle, članica zagrebške

opere, ki je v prejšnjih sezonah gostovala na našem odru in to vselej z izrednim uspehom. Je izvrstna kolarturna pevka in ji daje ravno uloga Rosine vso priliko pokazati ves blesk in tehnično izvežbanost svojega glasu. Predstava se vrši za red D.

Ljubljanska opera. Danes, v torek, se poje za red B. Verdijevega opera »Ples v maskah« v običajni zasedbi.

Hrvatski pisatelj Milan Begović, avtor drame »Božji človek«, koje premijera bo v četrtek v ljubljanski drami, se pripelje danes v torek popoldne v Ljubljano.

Iz zagrebške gledališke in koncertne dvorane. V soboto se je pel v zagrebški operi »Faust« z ruskim baritonistom Baklanovom v partiji Mefta. Naslovno ulogo je pel naš rojak Rijavec, ulogo Margareta pa ga. Vika Čaleta. Baklanov nastopi v Zagrebu še dvakrat; pel bo Verdijevega »Rigoletta« in naslovno partijo »Borisa Godunova«. V ponedeljek se je izvajal v Zagrebu »Večni mornar« z go. Čaleta in Knitlom. — V petek zvečer koncertira v zagrebški koncertni dvorani eden najboljših domačih zagrebških pianistov Svetislav Stančić, dne 3. marca pa nastopi nemški koncertni virtuos Baekhaus.

Jugoslovanska drama na praškem odru. Prošlo nedeljo je bila v Pragi premijera drame »Izgorana njiva«, katero je napisal tajnik jugoslovanskega poslanstva v Pragi, Stevo

Ključ. Pisatelj obdeluje v igri problem uboja med erbekimi kolonisti.

Umetniške priloge

»Ljubljanskega Zvona«

Z drugo številko je vpeljal »Ljubljanski Zvon« novost, ki ne sme ostati neopazena: Kakor smo že zabeležili, je tej številki priložena prva umetniška slika, reprodukcija portreta slikarja R. Jakopiča. Vsak letnik bo imel deset takih prilog. Prihodnji številki ali skladatelj A. Lajovic, nato pa bodo prišli na vrsto drugi živeči in neživeči predstavitelji naše kulture. Tako bodo imeli »Zvonovi« naročniki lepo zbirko portretov, ki so se sami na sebi velike trajne vrednosti.

Umetniške priloge »Ljubljanskega Zvona« bodo izdelane v bakrotiskni Delniški tiskarni, d. d. v Ljubljani. Prva slika je lahko dokaz velike tehnične zmoglosti novega oddelka te tiskarne. Izvedena je na finem papirju, okusno in plastično; umetnikovo glavo z dolgo karakteristično brado je posnel fotografski aparat v pozni zamisljenega gledanja, z močnim svetlobnim refleksom, kar reprodukciji ni omogočilo polne plastične zaokroženosti. Navzlic temu pa je že ta slika pokazala, da lahko Delniška tiskarna, ki je šele nedavno vpeljala bakrotisk, konkurira na tem polju z vsemi podjetji te vrste v naši domovini.

Umetniške priloge značijo pomembno pridobitev za »Ljubljanski Zvon«, našo najstarejšo in najuglednejšo literarno revijo.

Domače vesti

Kiril Hristov Otonu Župančiču

V Politiki (od 14. januarja, pravoslavno novo leto) je objavil Oton Župančič pesniško poslanico bolgarskemu pisatelju Kirilu Hristovu, ki se je prvi med bolgarskimi književniki izjavil za kulturno vzajemnost med Bolgari in Jugoslovenci. «Politika» od nedelje, dne 20. februarja, prinaša odgovor Hristova Otonu Župančiču. Pesem se glasi v originalu:

«Otveta ti, poete vdahoven,
Kambana e v studa na nošt roždestvenna,
I po-vazmožno dnes se čini men —
Ot Carigrad do Trista njakoj den
Simfonija da zazvuci božestvena.»

V prostem prevodu: Odgovarjam ti, navdahnjeni poet, suženstvo se je rodilo v mrzli noči, verjetno se mi danes zdi, da bo od Carigrada do Trsta nekega dne zazvenela božanstvena simfonija.

Zanimivo je, da si slovanski pesnik in bolgarski književnik podajata roke preko srbske «Politike».

* Odlikovanje ministrskega predsednika. Poljski poslanik na našem dvoru g. Okenski je v nedeljo izročil ministrskemu predsedniku g. Uzunoviću red «Polonia restituta» prvega razreda.

* Imenovanja v naši vojski. S kraljevim ukazom so imenovani: za pomočnika komandanta Dravske divizije brigadni general Sava Tripković; za komandanta Poljske pehotne brigade brigadni general Aleksander Vuković; za vršilca dolžnosti komandanta Dravske pehotne brigade polkovnik Dimitrije Spasić; za komandanta Dravske artiljerijske brigade brigadni general Aleksander Vuković; za vršilca dolžnosti upravnika Dravskega intendantskega skladišča pa administrativni major Stevan Živković.

* Izpremembe v poštni službi. Kontraktni poštarici Julka Pavlič in Roza Jerman sta imenovani za poštne uradnice in sicer prva pri poštne uradu v Slunju, druga pa pri poštne uradu v Kamenici Pripravnica Marjka Krulc je imenovana za arhivko pri poštni direkciji v Splitu. Uradnik Gabriel Marušić je od poštne urada v Zürich premeščen k pošti Maribor 2.

* Nov doktor ljubljanske univerze. Včeraj dopoldne je na ljubljanski univerzi položil pred izpitno komisijo rigoroz iz geografije g. Anton Melik, profesor tretje državne gimnazije v Ljubljani. Disertacija, ki jo je predložil komisiji, razpravlja o zanimivih vprašanjih ljubljanskega barja, profesorjeve domačije. Novemu doktorju, našem odličnemu sodniku, iskreno čestitamo.

* Povratek naše parlamentarne delegacije iz Praga. Naša parlamentarna delegacija se je iz Prage vrnila v domovino. Z meje so poslali brzojavne pozdrave predsedniku čkoslovaškega senata in predsedniku zbornice. Dogovorjeno je, da pridejo meseca julija češki parlamentarci zopet na obisk v Jugoslavijo in da se bo vršil sestanek na Jadrani.

* Poslanec dr. Pivko v Pragi. Kakor nam poroča naš praški dopisnik je izmed članov jugoslov. parlamentarne delegacije, ki je minule dni posetila Prago, vzbujal izredno pozornost poslanec dr. Pivko. Ker so že pred prihodom naše delegacije sporočili češki listi imena njenih članov je ime dr. Pivka zabilo v Prago številne legionarje, ki ga poznajo z italijanske fronte ali pa po češkem prevodu njegovih spisov o carsanski akciji. Dr. Pivko je tudi sicer dobro znan v praških družabnih, političnih in kulturnih krogih, zato so ga ljudje takorekoč oblegali. Ker govori dobro češki, je imel že radi tega v delegaciji mnogo dela. Dr. Pivko se je sestel med drugim tudi s svojimi najbližjimi češkimi sodniki pri carsanski akciji. Bil je to prvi sestanek z njimi po vojni.

* Iz sodne službe. Za sodnika v 7. skupni I. kategorije v področju višjega deželnega sodišča v Ljubljani je imenovan dr. Ivan Bizjak, pravni praktikant pri deželni sodišču v Ljubljani.

* Poljaki in Čehi za oškodovane po potresu. Mestni občinski svet v Varšavi je na predlog župana Valinskega soglasno sklenil, da se jugoslovanski vladi izrazi sožalje zaradi potresa v Hecegovini. Obenem je votiral znesek 10.000 zlotov (60.000 Din) za oškodovance po potresu. Posebna delegacija je izročila znesek jugoslovanskemu poslaniku v Varšavi. V isto svrhu je mestna občina Praga določila kredit 20.000 Kč ter sklenila, da se organizira zbiranje prispevkov v korist žrtve potresa v Jugoslaviji.

* Razmere v tobačni tovarni. V ljubljanski tobačni tovarni vladajo v zadnjem času prava čudna razmera. Kakor nam poročajo, je bila te dni neka delavka kaznovana s 30 Din globe, ker ni z zdravniškim receptom od Okrožnega urada za zavarovanje delavcev kupila zdravil v gotovi lekarni, pač pa v drugi bliže njenega doma, da si je lahko zdravila z recepti bolniške blaginje kupujejo v katerikoli poljubni lekarni. Pripominjamo, da je dotična delavka šla po zdravila med opoldanskim odmorom in ni prav nič zamudila na delovnem času. To so sikanje, ki jih ne razumemo. Se značilnejši pa je za tobačno monopolno upravo naslednji slučaj. V soboto so odpustili v tobačni tovarni 25 delavcev. Klerikalci so se sicer rotili, da bo minister za socialno politiko dr. Gosar izposloval, da ti delavci ne bodo odpušteni, in ko je bila delavska deputacija pred dnevi v Beogradu jim je bilo obljubljeno, da bo dospel ugoden odgovor že do petka. Odgovor je dospel, toda takšen, da so bili delavci —

odpuščeni, ostala sta pa nadalje v službi samo dva izmed onih, ki jim je bilo delo odpovedano. Oba sta slučajno sorodnika klerikalnega poslanca Skulja. Tako postopanje v tobačni monopolni upravi vzbuja med delavstvom veliko ogorčenje in zato tudi ni nobeno čudo, da je bil visok funkcionar tobačne monopolne uprave v soboto zvečer od delavcev tepen, ker je na plesni zabavi v pijanosti nedostojno vsiljivo nadlegoval ženske, kar tvori sedaj poleg drugega v tobačni tovarni predmet splošnih razgovorov.

* Odhod orožniškega komandanta. Polkovnik Stojan Trnokoković, dosedanj komandant žandarmerijskega polka v Ljubljani, je imenovan za komandanta orožništva na Hrvaškem ter je v nedeljo dopoldne zapustil Ljubljano ter se podal na svoje novo službeno mesto v Zagreb. Orožništvo izgubi z njim sicer stroga toda tudi pravičnega in socialno čutečega komandanta, ki je ustvaril iz svojega polka najodličnejšo orožniško četo v državi. Ljubljana pa odličnega vojaškega funkcionarja, ki je tekom svojega bivanja v Sloveniji naše kraje in naše ljudstvo zelo vzljubil ter je bil iskreno udan ideji narodnega edinstva. Na kolodvoru se je od g. polkovnika poslovil ves tukajšnji orožniški častniški zbor, okoli 100 orožnikov in policijski direktor Guštin. Mnogoštevilni prijatelji bodo ohranili g. polkovnika v najlepšem spominu. Želimo mu na njegovem novem mestu obilo uspeha in zadovoljstva.

* Beograjska «Politika» v Italiji zabranjena. Z odlokom italijanske vlade je uvoz in širjenje beograjske «Politike» v Italiji zabranjeno.

* Osebna vest. Dne 19. t. m. je položil g. Josko Petrič iz Rečice ob Paki diplomski izpit na tehniški fakulteti ljubljanske univerze in postal inženjer kemije. G. Petrič je sin našega naprednega borilca gosp. Josipa Petriča iz Rečice ob Paki. Čestitamo!

* Redukcija prometnega oboja. Ker bodo v najkrajšem času ukinjeni gotovi oddelki ministrstva za saobračanje in generalne direkcije železnice, je bila sestavljena posebna komisija, ki ima nalogo, da izvrši redukcijo činovništva ukinjenih oddelkov. Istotako bo sledila redukcija činovništva tudi po železniških direkcijah.

* Konferenca katoliških škofov. Pod predsedništvom zagrebškega nadškofa dr. Bauerja se bo vršila konec tega meseca seja izvrševalnega odbora jugoslovanskega katoliškega episkopata, na kateri bosta poročala nadškof dr. Bauer in djakovski škof dr. Akšamović o rezultatih svoje intervencije pri posameznih članih vlade v vprašanjih, ki interesirajo katoliško cerkev.

V gledališču in na koncertu

je kasljanje zelo neprijetno in neumesno. — ANACOT-PASTILE Vas prijetno čuva o.

* Seja skupščine Delavske zbornice za Slovenijo, ki je bila sklicana za 27 t. m. je preložena na 19. marca in se bo eventualno nadaljevala tudi še 30. marca. Seja se prične ob 2. popoldne v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, Miklošičeva cesta.

* Nepotrebno kolekcionar. Stevilni delodajalci in tudi delojemalci kolekujejo svoje vloge na Okrožni urad za zavarovanje delavcev ali na Osrednji urad. To ni potrebno, kajti po § 189. zakona o zavarovanju delavcev so vse vloge oproščene taks vseh vrst.

* Z zagrebške univerze. Na medicinski fakulteti zagrebške univerze se v najkrajšem času otvorijo novi inštituti za dermatologijo, ortopedijo, higijeno, rentgenologijo sodno medicino in zobno zdravilstvo. Ministrstvo prosvete je dalo v to svrhu na razpolago večji kredit.

* Smrtna kosa. V nedeljo je preminul v Ljubljani g. Ignacij Mahorčič, davčni nadupravitelj v pokoju. Pogreb bo danes ob 16. uri iz splošne bolnice. — Na Celovški cesti št. 67 je umrl dne 20. t. m. g. Metod Kačič, lastnik znane gostilne »Pri rari«. Pogreb bo danes iz hiše žalosti na pokopališče k Sv. Križu. Blag jima spomin, žalujočim naše sožalje!

* Rekordno poslovanje sodišč v Švici. Pišejo nam: Neko sodišče v Sloveniji je poslalo preko ministrstva pravde dne 12. februarja direktno na policijsko ravnanje v okrajni urad v St. Gallenu v Švici prošnjo, da naj se poizve, ali biva tamkaj neka ženska in ali je identična s soprogo nekega slovenskega železniškega uslužbenca. Policijsko ravnanje v St. Gallenu je res izsledilo dotično žensko in jo zaslalo 15. februarja, okrajni urad v St. Gallenu pa 16. februarja. Rešitev je dospel na naše sodišče že 19. februarja. Res rekordno poslovanje!

Najboljša med najboljšimi

Učni tečaj na Kmetijski šoli na Grmu. Dne 14. in 15. februarja se je vršil dobro uspeši poljedelski tečaj, katerega se je udeležilo tudi 7 Gorenjcev. Za sadjarski tečaj (25. in 26. februarja) se je prijavilo preko 30 kmetovalcev in kmetijskih mladenčev. V marcu se bosta priredila še dva eno-

dnevna tečaja: 18. marca živinorejski in mlekarški tečaj, a na praznik 28. marca čebelarški tečaj. V obeh se prične pouk ob 9. dopoldne. Poučevalo se bo teoretično in praktično. Za vsak tečaj se sprejme le do 20 prosilcev. Revni udeleženci dobe na zavodu po možnosti brezplačno hrano. Prijaviteli se je po dopisnici na ravnateljstvo šole najkasneje do 10. marca. Dvodnevni tečaj za pridelovanje krme se namerava prirediti v mesecu maju.

* V članek »Medžimurje«, ki smo ga objavili v nedeljski številki, se je vrnila neljuba tiskovna napaka. V drugem stolpcu v odstavku pod sliko se trdi, da bo dr. Novak skupno s svojim marljivim sodelavcem dr. Beričevićem najuspešneje zastopal madžarske interese (sic!). Razumeti je seveda medžimurske. Čakovski grof se ni pisal Festetico, marveč Festetics.

* Mrzel val po vsej državi. Zadnja dva dneva je pritisnil po vsej državi hud mrz V nedeljo je pihal ves dan ledeni mrz sever. Po Liki je zopet zapadel sneg na debelo. V Beogradu je bilo v nedeljo —12°, v Zagrebu —7°, v Ljubljani —8°, v Sarajevu —9°, v Splitu —2° C.

* Pogreša se že štiri mesece Franc Pristopce, star 16 let, močne postave, kostanjavih las in rdečih lic. Kdor kaj ve o njem naj sporoči njegovemu očetu: Francu Pristopcu, Pusti javor št. 3, pošta Šmartno pri Litihi.

* Za ženo šel v smrt. V Zagrebu se je v nedeljo jutraj v svojem stanovanju ustrelil 60 let star zasebnik Mijo Lovrečević. Starec ni mogel preboleti smrti svoje žene, ki je nedavno umrla. Razen tega je bil tudi tuberkulozen.

* Državni denar zakvarjal. Predstojnik okrajnega sodišča v Veliki Gorici je poslal 15. t. m. sodnega pisarja Trifuna Bigo v Zagreb z naročilom, da dvigne pri državnih blaginjah 2500 Din ter mu izroči še 500 Din za nabavo raznih pisarniških potrebščin.

Ker se Bigo ni vrnil, je sodni svetnik Slavečki ogradil zadevo zagrebški policiji. Biga je bil v Zagrebu aretiran ter je priznal, da je za poverjeno mu svoto nakupil nekoliko papirja, ostali znesek pa je v Zagrebu zakvarjal. Biga je bil izročen sodišču.

* Tkanina »Eternum« glavna zaloga za Jugoslavijo pri J. Medved, manufaktura Ljubljana, Tavčarjeva ulica 7.

* Calderara mila za britje je v kakovosti neprekoslivo. 60

KIKI
RONALD COLMAN
NORMA TALMADGE
Pride v Kino Dvor

Iz Ljubljane

* Gospodarsko in izobraževalno društvo za dvorski okraj naznanja, da bo danes ob 8. zvečer predaval v društveni knjižnici na Rimski cesti g. Al. Potočnik: Dvorski okraj v starih časih. Vstop prost. — Izobr. odsek.

* Himen. V nedeljo sta se poročila v tukajšnji evangelijski cerkvi g. Rajko Deu, živnozdravnik iz Trbovelj in Vanda Andoljšek, učiteljica v Trbovljah. Bilo srečno!

* Zanimarjena Knezova ulica. Mnogobrojni pasanti te ulice prosimo mestni magistrat, na jo bolje razsvetli, kajti ena sama žarnica nikakor ne zadostuje na precej dolgi progi. Tudi ob pešpota, levi in desni, sta nujno potrebna popravila, ker sta razdrpana in polna votlin.

* Izredni občni zbor društva Kazino se bo vršil v soboto 26. t. m. ob 6. zvečer v mali dvorani Kazine.

* Kapelnik Lovro Matačić. Pozna ga vsak obiskovalec ljubljanske opere, saj je deloval v naši operni polni dve sezoni in to z jako lepimi uspehi. Bil je izredno muzičen in temperamenten dirigent, ki je prav umetniško dirigiral več naših opernih premijer kakor tudi del starejše operne literature. Kapelnik Matačić je odšel iz Ljubljane k beograjski operi, kjer nadaljuje svoje delo z največjo vnemo. Ves svoj prosti čas pa posveča akademskemu pevskemu društvu »Obilica«, ki se je povzdignil pod njegovim vodstvom na jako ugledno umetniško višino ter je danes eden najboljših pa tudi najštevilnejših beograjskih zborov. Z »Obilico« pride Matačić zopet v Ljubljano, kjer dirigira njegov koncert v petek, dne 25. t. m. v Unionski dvorani. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

* Gospa Škerl Medvedova bo pripovedovala v sredo 23. februarja ob 5. v Narodnem domu vesele doživljaje dveh hudomušnežev Maks in Morica. To Buschovo snov je iz nemščine prevzel kratkim preminuli g. Amat Škerl gimn. ravnatelj v Novem mestu. — T. K. D. Atena. 208

* JAD »Triglava« v Ljubljani ima jutri v torek obvezen članski sestanek v salonu gostilne Česnovar (Kolodvorska ulica). Dnevni red: 1. Predavanje tov. Grahorja o Kitajski. 2. Društvena vprašanja. Dostop imajo tudi nečlani, uvedeni po Triglavanih. — Odbor.

* Edinost »Mosta« vabi svoje člane na članski sestanek, ki se vrši v sredo dne 23. t. m. v gostilni pri Pršniku. Udeležba obvezna! Odbor.

* Istrski družabni večer. V soboto so priredili naši rojaki iz Istre v gostilni »Pri dobri kapljici« družabni večer, ki je bil izredno dobro obiskan ter je potekel v najlepšem razpoloženju. Posebno priznanje gre že gostilničarju g. Batiču, ki se je izredno potrudil, da je večer prešel v velikem zadovoljstvu gostov.

* Pokončavanje gosonic in hroščev. Mestni magistrat ljubljanski opozarja na razglase o pokončevanju gosonic, rjavih hroščev in drugega mrčesa, ki so nabiti po mestu in na mestni deski, da se vsi priz-

Dance elegantna, smehopolna veseloliga

LJUBAVNA KLETKA

Igra elita filmskih igralcev: LEE PARRY, Johannes RIEMANN, Carl AUEN in Maria FORESCU. Cene vkljub visoki nabavni ceni filma nezvisane.

Predstave ob 4. pol 6. pol 8. in 9. uri. KINO IDEAL.

„Gold“ in „Special“
so najfinije vrste holandskega kakaova
»VAN KASTER«

PLES

v s'ovansk h nošah
dne 24. t. m. v »Unionu«.

deti ravna po njih in se tako izognejo nepotrebnim globam.

* Politične prijave. Od nedelje na ponedeljek so bili prijavitelji policiji sledeči slučaji: 1 tatvina, 1 poskusen požig, 1 prestopka trpinčenja živali, 2 prestopka prekoračenja policijske ure, 1 prireditev z godbo brez dovoljenja in 1 prestopka cestnega policijskega reda. Aretacija je bila izvršena 1 in sicer radi pijanosti in razgrajanja.

* Poskus požiga. Ko se je vrnil prevoznik Josip Zupan v nedeljo okrog 21. ure domov na Tržaško cesto št. 4. je zapazil, da so vežna vrata vsa v dimu. Prišedši do vrat stanovanja, je našel tamkaj kup žerjavice, ki jo je natresel neznan lopov v namen da mu zažge stanovanje. Vrata so že pregorela in bi tako kmalu nastal velik požar, da ni Zupan je pravočasno preprečil nevarnosti. Podlega storilca išče sedaj policija.

26. februarja

Predpustna prireditev
godbe »Vrhnika«

* Krožek natakarev, hotelskih, kavarniških in gostilniških uslužbencev v Ljubljani, priredi svoj družabni večer dne 21. t. m. v hotelu Lloyd ob 9. zvečer 286

* Predpustna otroška čakanja Atene v veliki dvorani Narodnega doma v nedeljo 27. t. m. od 4. do 8. pop. bo pravcar predpustni dogodek za našo mladino. Legitimacije se izdajajo v Ortopedskem zavodu, Mladika, od 4. do 6. pop. 281

* Kongres narodov. Vstopnice za maskerado na Taboru dne 26. februarja se dobijo v predprodaji v trgovini Tiskovne zadruge v Prešernovi ulici in v pisarni Sokola I. na Taboru vsak dan od 16. do 19. ure, vhod iz severne strani. Za člane sokolskih društev veljajo vstopnice v predprodaji 15 Din. Pokroviteljstvo pri maskeradi je prevzel damski komite, ki otvori ples s polonozo ob prihodu mask v glavno dvorano. Ker prihajajo od mnogih strani vprašanja, ali imajo maske, ki ne predstavljajo narodov, tudi vstop na maskerado, javljamo, da ima dostop vsaka dostojna maska. Maskam je dovoljen vstop brez izkaza z vabilom, vendar se mora vsaka maska po izstopu iz garderobe v zbirališče mask legitimirati pri člani ozioroma članici prireditelnevednega odbora, kar pa se izvrši diskretno.

Iz Maribora

* Vstopnice k otvoritvi oblastne skupščine. Kakor smo zvedeli na pristojnem mestu, se bo radi majhnega prostora porotne dvorane okrožnega sodišča, kjer se dne 23. t. m. jutraj otvori prvo zasedanje mariborske oblastne skupščine, izdalo le omejeno število vstopnic, brez katerih vstop v dvorano ne bo dovoljen. Vstopnice se dobe danes ob 4. do 5. pop. v uradu velikega županstva, soba št. 33. Radi reda se je dostop v sejo dvorano določil za poslanje iz Sodne ulice, za občinstvo pa iz Mariljne ulice (glavni vhod).

* Svažbo boletnega uradnika z mesečno plačo 750 Din razpisuje občinski urad v Studencih pri Mariboru.

* Verska blaznost. Včeraj popoldne je začela v frančiškanski cerkvi neka poročena ženska v verski blaznosti pridigati in na ves glas moliti, tako da so jo morali siloma odnesti iz cerkve stražniki, kakor jo je odpeljala rešilna postaja.

* Mariborska porota prične s pomladanskim zasedanjem 7. marca. Doslej so razpisane sledeče porotne razprave: Dne 7. marca Dokl Rupert, uboj, ob 11. uri Tihomir Milošević, poverba, dne 8. marca Perš Franc, poštni sluga, tatvina, umor in žaljenje uradne oblasti, dne 9. marca Ant. Kocmut in Magdalena Vuzem, hudodelstvo tatvine. Nekaj slučajev pa bo še razpisanih.

* SDS organizacija za I. in IV. okraj ima v sredo, 23. t. m. ob 20. uri občni zbor v Vetrinjskem dvoru. Organizacija obsega koroško predmestje in sredino mesta, do

Pride!
Veliki historični monumentalni film, od slavnega režiserja Fr. ZELNIKA. V glavnih vlogah:
Olga Čehova
Hanni Weissé
Otto Gebühr
Jakob Tiedtke
Georg Aleksander
Wilhelm Dieterle
in ostala filmska elita.
Elitni Kino Matica

Aleksandrove ceste in Trga Svobode. Vabljeni so vsi gomišljeniki.

* JČ Liga. Danes ob 18. uri v Grajski kleti sestanek, v katerem poroča predsednik dr. Pivko o konferencah jugoslovanske in čkoslovaške parlamentarne delegacije v Pragi.

* Zimska nedelja. Pretekla nedelja je pokazala najustrešje lice letošnje zime. Okna so bila jutraj vsa preprežena ledenih zimskih rož, čez hribe je bril oster snizeveter, ki je prepeljal celo kožuho. Smrati tudi popoldne ni odjenjal, ampak je pritiškal ves dan, da je celo led na drsališču pokal. Meščani so se tiščali po kavarnah doma okrog peči in še popoldanska predstava v gledališču je bila polna, še bolj pa zvečer pri »Ciganu baronu«, kjer sta publiko zopet ogrevala s svojo naravno igro Kocuvanov in Burja. Zdravniki pa so hodili od hiše do hiše in zdravili »špansko«, ki jo imamo na kupe.

Iz Celja

* Nov tečaj »Esperanta«, otvarja celjski esperantski klub začetkom marca meseca. Prijave se sprejemajo v trgovini Gorčičar in Lesk vseh na Kralja Petra cesti. Ker se bo sprejemalo samo omejeno število udeležencev, je v interesu vsakega zainteresiranega esperantskega jezika, da svoj pristop čim prej prijavi.

* Poročil se je dne 21. t. m. v župni cerkvi v Celju g. Fran Stefanclova, sodnik v Dol Lendavi, z gđc. Fina Majzel iz Centbe pri Dol Lendavi. — G. Fran Jazbinšek, paznik cinkarne, se je poročil z gđc. Marijo Pliš, hčerko posestnika v Z. Hudinji. Bilo srečno!

* Društvo »Rdečega križa«, podružnica v Celju izredni občni zbor. V sredo, dne 23. februarja se vrši ob 14. uri v sejni dvorani celjskega mestnega magistrata izredni občni zbor celjske podružnice Rdečega križa. Posebna vabila se ne bodo izdala. Vsi ustanovniki, stali, rodni in pomožni člani so vabljani, da se udeležijo polnoštevno obnove zbora. Dnevni red: Volitev uprave in nadzorstvenega odbora.

* Turistovski klub »Skala« priredi v četrtek, dne 24. februarja v mestnem kinu veliko sklopično predavanje o zimski alpinistiki in smučarstvu. TKS je dosegel s svojimi predavanji v tu- in inozemstvu krasne uspehe. Predavanje obsega preko 80 sklopičnih slik, ki so izborni posnetki Skalašev prof. Janko Ravnika, katerega zanimiva in zabavna predavanja so imela do sedaj velik uspeh. Prepričani smo, da se bodo predavanja udeležili tudi naši celjski planinci in ljubitelji narave polnoštevno.

* Seja krajevne organizacije SDS za Celje mesto se bo vršila v sredo, dne 23. t. m. ob 8.30 zvečer v klubovi sobi Celjskega doma. Radi seje odpade občinski sestanek. Ta toden odpade tudi sestanek za okoliško organizacijo v četrtek.

* Turistovski klub »Skala« priredi v četrtek, dne 24. februarja v mestnem kinu veliko sklopično predavanje o zimski alpinistiki in smučarstvu. Turistovski klub »Skala« je dosegel s svojimi predavanji v tu- in inozemstvu krasne uspehe. Predavanje obsega preko 80 sklopičnih slik, ki so izborni posnetki Skalašev-fotomaterije. Slike razlaga znani turist prof. Janko Ravnik, predsednik TKS, katerega zanimiva in zabavna predavanja so imela do sedaj velik uspeh. Prepričani smo, da se bodo predavanja udeležili tudi naši celjski planinci in ljubitelji narave polnoštevno.

* Stavbno gibanje v Celju. Zadruga Lastni dom v Celju je kupila od mestne občine na Kralja Petra cesti stavbišče, kjer bo zidala dvonadstropno stanovanjsko hišo s poslovnimi prostori. Kolikor smo informirani, je g. veliki župan mariborske oblasti tozadevno pogodbo že odobrila. Zgradba bo stala med Vošnjakovovo hišo in med bivšim mestnim ekonomatom.

* Pomanjkanje smodnika. Ze dolgo časa sem je opaziti občutno pomanjkanje smodnika. V zadnjem času ga sploh ni dobiti v trgovinah. Trgovci se obračajo na smodnišnico v Kamniku, seveda ga ta ne more dobaviti, ker že šest mesecev ne obratuje. To ima za posledico velike gospodarske nevrtilike. Mnogo kamnolomov ne more obratovati in na stotine delavcev je radi tega brezposelnih. Kmetje vinogradniki pogrešajo smodnik pri reguliranju v vinogradih. Kakor smo zvedeli iz zanesljivega vira, primanjkuje državnih smodnišnic v Kamniku strovin. Mislimo, da bi se moralo priti temu v skom in posk. beti za pravočasno dobavo potrebnega materiala.

* Kam z detetom? V Celju se je pripetila v soboto sledeča epizoda, ki je tragikomična, hkrati pa značilna za naše razmere. V Sotški v vianem okraju je izsledilo orožništvo domotroliko, ki je skrlila umorjenega otroka v neko omaro. Po naročilu službovega orožnika je naložil nato neki kmet truplo na voz ter je prepeljal v celjsko javno bolnico, češ, da bo manj stalo, ako si je ogledajo tukaj. Ker pa bolnica n. pogrebni zavod in tudi ne vrši funkcije kake sodne komisije, je ta naravno prevzem trupa odklonila. Kmet je skušal nato odložiti svoje breme pri mestnem magistratu, kjer se ponuja vse. Česar družba ne sprejmejo. Magistratnega uradnika pa je končno le minila pornežljivost ter je napisal kmetu na polico. Ta je v veliki zadregi, kajanja so se vrnila sem in tja — nazadnje se je sestavil protokol, a kmetu z otrokom so odpisali na celjsko okolišsko pokopališče. Ker se nevarni gost pri grobarju ni mogel legitimirati, ga ta ni hotel sprejeti. Sele, ka-

Iz življenja in sveta

Georg Brandes †

V soboto zvečer ob 9.15. je umrl v Kodanju G. Brandes.

Georg Morris Brandes-Cohen se je rodil dne 4. februarja 1842. v Kodanju in je stopil baš ta mesec v svoje 86. leto. Studiral je filozofijo in estetiko na univerzi v domačem mestu in je posegel prvič v javno diskusijo s spisom »Dualizem v naši (danski) novejši filozofiji«. Kmalu se je začel udeleževati kot kritik; najprej so izšle njegove »Studije o lepoznanstvu«, potem pa »Kritike in portreti«. Slednje delo mu je utrdilo sloves v panogi literarne kritike.

Leta 1870. in 1871. je prepotoval Evropo in je prišel osebno v stik z največjimi duhovi tedanjega časa. Seznanil se je tudi z J. St. Millom in H. Taineom, pa tudi s Flaubertom, Nietzschejem in drugimi. Taineja si je izbral tudi za predmet svoje doktorske disertacije z naslovom »Sodobna francoska estetika«.

Bogato oplojen od tujih kultur se je vrnil v domovino, kjer mu je bila takoj ponujena stolica za literarno vedo na kodanski univerzi. Predaval je ob ogromnem navalu občinstva, o literarnih smernicah 19. stoletja ter je v javnih predavanjih obdelano snov pozneje izdal v znanih šestih epohalnih knjigah. To delo spada med najpomembnejše Brandesove spise in je merodajno še danes, čeprav je že davno poteklo 50 let, odkar je izšlo v prvi nakladi.

V poznejši dobi se je Brandes mudil več let v Berlinu. Tam je napisal in izdal celo knjižnico novih študij, med katerimi je postala posebno znamenita knjiga »Moderni duhovi«. Po večletni odsotnosti najdemo Brandesa »zopet doma, kjer vodi duševno življenje kot vsestransko priznana in upoštevana avtoriteta. V Kodanju je izdal med drugim: »Knjige in ljudi«, veliko študijo o Shakespearu, obdelal je Ibsna, Lasaleja, Lorda Beaconsfelda, Voltaireja, Goetheja, Michelangela, Homerja in druge velike osebnosti iz zgodovine človeškega duha. Še lani je Brandes prepotoval srednjo Evropo ter govoril pred številnimi poslušalci v Pragi, na Dunaju in v Berlinu.

Vrline Brandesovega duha so zelo številne: izpoljen okus, inteligentno pojmovanje, ostra sodba, jasnost, treznost, prevdarnost in tehtnost, to so bile njegove poglobljene lastnosti. Za Dance je posebno zaslužen radi brezobzirnosti, katero je oznanjal francoski radikalizem ter pobijal narodnostne in verske presodke. Ostal je frankofil do zadnjega in Nemci, med katerimi je mnogo let živel, so ga zaradi tega nemilo sodili. Vendar je skušal pokazati svojo objektivnost tudi do njih v letih potlačnosti po svetovni vojni.

V danskem in svetovnem slovstvu ni bilo in zlepa kmalu zopet ne bo moža, ki bi interpretiral literaturo ter idejne pokrete s toliko bistroumnostjo in s tolikim uspehom dosegal važne reforme. Bil pa je vedno samosvoji, sovražnik in nasprotnik množice, kateri se ni nikdar uklonil. Njegovo merilo je bil vedno genijalen človek. V splošnem velja Brandes za realista; z vidika realizma je napisano tudi zadnje njegovo delo »Knjiga o praksičanstvu«, kjer obravnava veliki nesmrtnik, pavlinizem in komunizem ter pobija legendo o Jezusu Kristusu.

Brandes se je moral pred kratkim podvreči težki črevesni operaciji, o kateri je bilo takoj jasno, da je zaradi svoje starosti ne bo mogel preživeti. S smrtno se je boril dva dneva, med boleznijo pa je brezobzirno zavračal zdravlila, ki naj bi utešila bolečine in olajšala njegovo stanje. Junak v življenju je zavračal sleherno milost do svoje smrti. Do zadnjega diha je skušal obdržati premoč duha nad telesnostjo in tik pred smrtjo je prosil, naj odpro okna, da se ne zaduši. Kar mu je bilo najvažnejše v življenju, tega ni pozabil simbolično niti v borbi s smrtjo.

Tudi za dame

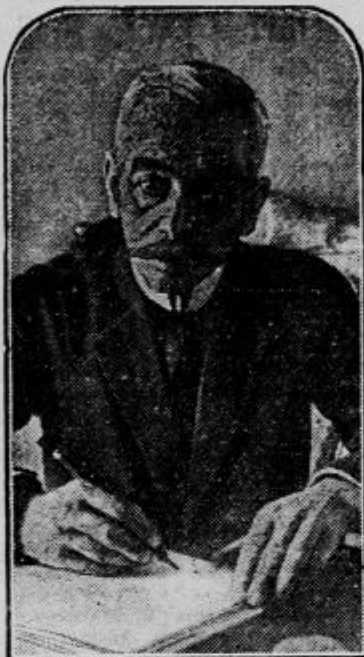
je najkrajše blago za krila, obleke, kostume, pomladanske plašče itd. preskrbela in oddala vsako množico trdka M. Ban na Resljevi cesti 7. Vstreže na željo z najfinejšo in modernim izgotovitvijo vseh oblačil.

Smrt ustanovitelja Litve

V Vilnu na Poljskem je umrl v sredo v starosti 76 let dr. Jona Bašanavičius, eden najpopularnejših litvanskih politikov. Njegova zasluga je bila, da se je dne 16. februarja 1918. sklicala v Vilnu prva litvanska narodna skupščina, tako zvana tariba.

Leta 1883. je začel dr. Bašanavičius izdajati prvi litvanski časopis »Ausra«, v katerem se je vztrajno boril za pravice svojega naroda. Sploh se je pokojnik predvsem udeleževal v prosvetni politiki Litve. Kot moč liberalnih nazorov je branil pravice manjšin, tudi židovskih.

Zanimivo je, da je dr. Bašanavičius umrl natančno devet let po formalni ustanovitvi svobodne Litve. Zakaj odprtje taribe je formalni začetek republike Litve.

General Carmona,

predsednik portugalske republike in ministrski predsednik, ki je z nasiljem vdušil zadnjo revolucijo na Portugalskem.

De Pinedov polet preko Atlantskega oceana

V soboto, 12. t. m., se je v vojnem pristanišču Elnas na Sardiniji znani italijanski letalec, polkovnik De Pinedo, dvignil na že zdavnaj nameravani polet preko Atlantskega oceana. O tem poletu, ki naj bi ponesel slavo italijanskega letalstva v vse tri Amerike, se je že mnogo pisalo, ali točnega načrta ni vedel nihče. Ministrstvo za zrakoplovstvo je pač res izdalo zemljevid, na katerem je začetna »De Pinedova pot«, z odnosnimi številkami, in ta zemljevid res nosi datum 9. t. m., torej štiri dni pred začetkom poleta, ali ta zemljevid ni bil objavljen nikjer. Prišel je na dan šele potem, ko je v pariškem »Tempsu« od 15. t. m., torej drugi dan po De Pinedovem vletu, izšla naslednja pripomba:

»Italijanski letalec ni vnaprej določil svojih etap — vsaj ne za javnost — in to pač zato ne, da bi se mu ne očital neuspeh v slučaju, ako bi ne izvršil popolnoma točno svojega programa. Je pač imeniten psiholog.«

Seveda je sedaj zopet ogenj v strehi fašističnega tiska, dasiravno »Tempsova« pripomba odgovarja resnici v kar najpopolnejši meri, ker se je omenjeni zemljevid šele, ko je ona številka »Tempsa« že dospela v Rim, kjer so njeno vsebino poznali že dan prej, pojavil v rimski javnosti, kar bi se gotovo ne bilo zgodilo, da ni bilo one »Tempsove« pripombe.

Kar se tiče De Pinedovega poleta, je stvar zasnovana v resnici precej riskantno, obenem pa seveda tudi prav po fašistično teatralično. Pot je začrtana preko Gibraltarske ožine, ob zapadni afriški obali do Bolame v portugalski Guineji, odtod preko otrota Fernando

de Noronha do Port Natala ob brazilski obali, ob obali proti jugu do Buenos Airesa, potem nazaj proti severu po sredi kontinenta preko mesta Asuncion do pristanišča Pará pod izlivom Amazonske reke v Atlantski ocean, ob gujanski in venezuelski obali, preko Karibskega morja do Havane na otoku Kubi, preko Mehikanskega zaliva v New Orleans, ob Mississippiju navzgor do St. Louisa, odtod v New York, potem do Placientie na otoku New Foundland in nato preko Atlantskega oceana na Azore, odtod v Lisabono, preko Portugalske in Španije, Sredozemskega in Tirenskega morja do Rima.

Italiji gre pri tem poletu seveda predvsem za slavo, a nič manj pa tudi za reklamo za njeno zrakoplovno industrijo. Ob znanem italijanskem bajejstvu morete biti prepričani, da od danes dalje vsa fašistična Italija molli »roge« proti Franciji, da ne bi francoska nevoščljivost uročila De Pineda in njegovega »najfašističnejšega« poleta.

Sežiganje mrličev v Rusiji

Po poročilih iz Petrograda pričnejo v kratkem graditi nov krematorij po načrtu arhitekta A. S. Simonova. Dosedanji krematorij je zgradila sovjetska vlada takoj početkom revolucije. Njegova peč pa ni dobro funkcionirala in se trupla niso popolnoma upepelila. Novi krematorij bo postavljen v nekem drevoredu, iz katerega bo vodilo veliko stopnišče naravnost v krematorij. Ob straneh zgradbe bodo stali spomeniki in bodo urejeni ribniki. Krste se trupla bodo spravljali s liftom najprej v dvorano, kjer se bo opravljal zadnji obred, od tu pa se bodo spustili zopet z liftom v peč. Sežiganje svojcev bodo sorodniki lahko opazovali skozi posebno okno iz bližnje sobe. Uro po upepelitvi trupla bodo sorodniki prešli v žari pepel umrlega svojca.

Tragična smrt mladega letalca

Hotel se je postaviti pred materjo, pa se mu je ponesrečilo.

Iz Nancyja poročajo:

Rezervni letalec Jean Didier, doma iz Audun-le-Romana, je bil za štirinajst dni dodeljen 38. lovskemu polku v Thionvillu. Čeprav vojaški pravilnik izrecno zabranjuje rezervnim avijatikom, da se oddalje od aerodroma, kamor so dirigirani, se je pilot Didier pred nekaj dnevi dvignil z letalom nad svojo rojstno vas Audun-le-Roman. Hotel se postaviti pred materjo, je začel izvajati letalske akrobatije v majhni višini od tal, kar je takisto prepovedano po vojaških predpisih.

Mladi Didier je drago plačal svojo neposlušnost in neprevidnost, Audunski prebivalci, ki so občudovaje motrili njegove vrtilomne akrobatije, so se mahoma zgrozili. S strahom so opazili, da avijatik ne more več spraviti aparata v ravnotežje; letalo se je vzvrgnilo in je kakor kamen strmoglavilo na zemljo.

Letalčeva mati je bila prva, ki je prihitela na kraj nesreče. Žal ni mogla več pomagati svojemu sinu. Nesrečni Didier je na prevozu v bolnico podlegel svojim poškodbam. Letalo pa se je popolnoma razbilo.

× Išče se sredstvo za morsko bolezen. Bolnica Midlessex v Londonu je posvečena samo boleznim v ušesu, nosu in grlu. Pred kratkim je ta ustanova, ki je storila že mnogo dobrega za človeško zdravje, prejela novo volilo v znesku 20.000 funtov. Toliko denarja ji je zapustil angleški vojvoda Connaught z naročilom, naj bi se zdravniki zavoda potrudili najti sredstvo za morsko bolezen. Londonski specialisti so namreč naziranj, da povzročajo morsko bolezen motnje v labirintu osrednjega ušesa. Če se posreči zdravnikom ta problem temeljito proučiti, ni dvoma, da se mora napolniti najti tudi primerno sredstvo, ki bo čuvalo ljudi pred morsko boleznijo, katera povzroča vsem toliko slabosti ter še več strahu in groze.

poslednjemu aktu portugalske operete

Odposlanci vstajev se podajajo z vezanimi očmi v glavni stan vladnih čet, da pro- ujo za premirje in za pogoje prodaja.

Ljubljanska porota

Šofer Ivan Mandelj obsojen na 18 mesecev, France Klavs, ki je ukradel v Zagorju 160.000 Din pa na 5 let težke ječe.

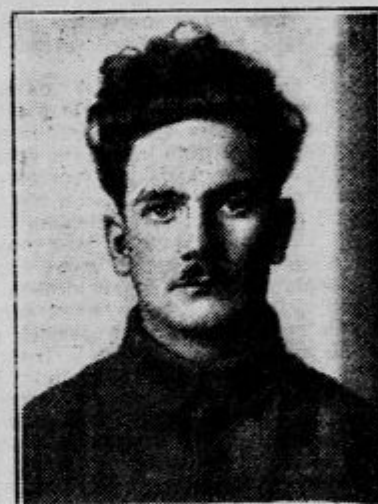
Ljubljana, 21. februarja.

Danes dopoldne je bilo odprto pomladansko zasedanje ljubljanskega porotnega sodišča z razpravo o dveh zanimivih in velikih, a silno nespretno izvedenih tatvinah, ki sta vzbudili svoječasno mnogo hrupa in splošno pozornost. Pred porotniki sta stala namreč poštni šofer Ivan Mandelj, ki je letos dne 4. januarja ukradel na glavnem kolodvoru iz poštnega avta denarno vrečko z vsebino 79.350 Din in pa 21letni France Klavs, ki je ukradel v Zagorju občinskemu gerentu g. Dragotinu Korbarju mesto kruha, ki ga je baje iskal, baje 160 tisoč dinarjev.

Senatu je predsedoval predsednik deželnega sodišča Fran Rekar, državni pravdnik dr. Lavrenčak, Mandlja je branil dr. Jerič, Klavs pa dr. Jelenc.

Skrivnostna tatvina poštna denarne vreče

Dne 4. januarja letos je pripeljal poštni avtomobil na glavno pošto pošiljatelj, ki jih je nabral na vrhniškem vlaku in one iz drugih ljubljanskih pošt. Pri prejetju in oddaji so na glavni pošti ugotovili, da manjka denarna vreča, ki so jo sprejeli poštni uslužbeni pri uradu št. 5 z vsebino 79.350 Din. Ko sta namreč uslužbenca Baloh in Prestotnik po prevzemu pošte na Zaloški cesti v Sarabonovi hiši, pustila na glavnem kolodvoru 24letnega poštnega šoferja Ivana Mandlja za trenutek samega, in prevzemala pošiljke urada št. 2 na kolodvoru, se je Mandelj poslužil prilike. Zgrabil je eno vrečo z denarjem, hitel z njo za trafikom na kolodvoru in jo zabasal med les. Pozneje se je vrnil na kolodvor, poiskal vrečo in odšel z njo za železnico domov na Selo. Kako je bilo doma opisuje obdolženec sam v svojem zagovoru.

Kaj pravi Mandelj?

Predsednik: »Ali priznate krivdno?« — Obdolženec: »Da in ne. Denarno vrečo sem res vzel, a ležala je na tleh pod avtomobilom.« — Preds.: »Ko so vas na pošti vprašali ali vam je kaj znano o vreči, ste jih lepo zavrnili ter rekli: »Kaj mene briga jaz imam skrbeti za avtomobil.« — Obd.: »Mogoče!« — Preds.: »Ali ste denarno vrečo preizkusili?« — Obd.: »Ne! Imela je še luknjico, ki sem jo pretrgal; bila je v nji še ena vrečka, katero sem potem preizkusil.« — Preds.: »Ali ste denar prešteli?« — Obd.: »Ne, ne! Kar v žepu sem ga stlačil, saj sem vedel, da ga mora precej biti!«

Preds.: »Kdaj ste prišli tisti zvečer domov?« — Obd.: »Okoli devetih.« — Preds.: »Kako je bilo doma?« — Obd.: »Pridem domov. Vprašam po očetu, povedo mi, da že počiva. Grem v sobo k njemu, ga spravim na noge in potem greva v kuhinjo. Povedal sem mu, da imam večjo vsoto denarja.« — »E«, mi je dejal, »fant, potuhtali te bodo in vjelil!« Pa sem mu ga dal spraviti; dala sva denar kar v očetov delavni suknjič.«

Preds.: »Ali ni prišla pomoči policija in vse preiskala ter vas povabila s seboj?« — Obd.: »Da, da vse so preiskali, vse prebrskali, a suknjič je očitno visel na steni; nihče se ga ni dotaknil; pa je bil ravno v tem »rekulcu« vse denar!« — Preds.: »Ali veste, kam je potem Vaš oče dal denar?« — Obd.: »To pa ne vem. Zaprl so me po tem!«

Preds.: »Zakaj ste to storili?« — Obd.: »Beda, beda, gospod predsednik. Imel sem stroške z bolešno ženo; honorar za nočno službo sem prekasno dobival. Vse to sem naredil iz obupa. Imel sem tudi avtomobilsko nezgodo, 2 meseca bom sedel; pa bi rad poskrbel za bolno ženo.«

Preds.: »Ali ste vzeli denar iz avtomobila, še enkrat vas vprašam!« — Obd.: »Iz avtomobila ne; pod avtomobilom sem ga našel in na to prisegel.«

Priča Babnik, ki se je vozil z avtomobilom obdolženec službeni tovariš in je pomagal pošiljke nakladati, je dejal, da ni mogoče, da bi bila vreča padla na tla; lahko bi se »paketi« potegnili iz voza, če bi jih izlagali, a pri nalaganju je kvečjemu zdrknila še globlje, izlagali pa sploh niso.

Predsednik priči: »Kako je sicer z Mandeljem, za kakšnega ga smatrate?« — Babnik: »Radi tatvine ne morem ničesar reči. A pi je ga pa rad. Tožil mi je tudi, da mu gre slabo. Vraga, kaj bom pa jaz rekel, saj zaslužim še enkrat manj kakor oni!«

Obdolženec je naposled trdil, da z ženo, ki je služkinja na pošti, ne zasluži okoli 2000 Din, kot se mu očita, temveč manj in da 15 Din, ki jih dobiva za nočno službo

lahko tudi ponoči porabi. Vrečo je res vzel ni pa vedel, koliko je v nji denarja.

Obsodba

Porotnikom je bilo stavljeno samo eno vprašanje o krivdi. Po kratkem posvetovanju so se vrnili in je potrdili z 11 glasovi, nakar je bil Ivan Mandelj, ker je škoda skoro v celoti poravnana, z uporabo izredne milosti obsojen radi hudodelstva tatvine na 18 mesecev težke ječe, kljub temu ni bil zadovoljen, in si z levico pogladil svoje velike, široke hlače, ki jih je gotovo prinesel s Hrvaškega, kjer je užival lepe čase.

Novi obdolženec je bil France Klavs, 21letni delavec iz Sombora, ki je že parkrat sedel radi hudodelstva tatvine. Lani, 29. oktobra je dvignil gerent občine Zagorje, g. Dragotin Korbar, 220.000 Din za gradnjo vodovoda v Zagorju. Vsoto 60 tisoč dinarjev je še isti dan izplačal gradbeni družbi »Slograd«, a ostalih 160.000 Din je odnesel domov in jih zaklenil v svojo pisalno mizo v posebni sobi njegove gostilne. Ponoči je obiskal gerentovo gostilno Klavs. Odločil je okensko mrežo, zlezel skozi odprtino v posebno sobo poleg kuhinje in iz nje v gostilno. Odprl je »kdanfo«, predal omare, kjer je imela natakarica Francka Kotarica svoj denar, okoli 500 Din. Pobral ga je. Odtu se je vrnil v posebno sobo ter vzel iz aktovke ves denar 160.000 Din. Potem se je podal v kuhinjo, kjer si je privoščil 3 klobase. Bogati plen je Francelj slišal kar za srajco in odšel na razjo. Po tatvini je šel v Trbovlje in odtod v Ljubljano, kjer je vstopil na dolemca in jo popihal v Karlovac. Iz Karlova je šel v Zagreb in od tu v Podused, odkoder ga je odnesla lokomotiva v Sombor. Dečko je ves čas dobro živel in si marsikaj privoščil. V Somboru je popival z dvema znančema, Matevžem Rusom in Jožo Erbežnikom. Rogovali so tako, da jih je policija aretirala, ker so se ji dozdevali sumljivi.

Pri aretaciji so dobili pri Klavsu okoli 113.000 Din. Strazniki so ga izročili orožnikom; pa se je še orožnik Julio Bontak izpotalil in povelil od ukradenega denarja 5.657 Din, za kar se bo zagovarjal pred vojaškim sodiščem.

Mesto kruha — 160.000 Din.

Predsednik: »No, Klavs, sedaj pa le z resnico na dan. Ali ste krivi?« — Klavs: »Kaj bi ne bil Samo tako hudo ni bilo! Še danes ne vem, če sem res toliko odnesel; Franci nisem vzel več kot 215 Din.« — Francja: »O ti gndav, kako laže. Tako sramota mi je naredil, saj bi bila kmalu jaz aretirana; zdaj pa hoče vedeti bolj kot jaz, koliko denarja sem imela!« — Predsednik: »Kajne Klavs, tako dobrega kruha že zdavnaj niste našli?« — Obdolženec: »Ne, gospodje, res sem si želel kruha. Tisto noč je bilo kot iz škatle. Ves dan sem iskal z enim dinarjem v žepu službo po Trbovljah. Pa sem se spomnil, da je bilo včasih fletno pri Korbarju v Zagorju, kjer sem služil. Šel sem tja. V gostilni so pili in peli, a jaz sem gledal ta paradiz skozi okno in sklenil sem, da se tudi jaz najem na Korbarjev račun. Lačen sem bil, iskal sem predvsem kruha, našel pa samo denar.«

Predsednik: »Ali ste bili s plenom zadovoljni?« — Obdolženec: »Saj denarja nisem štel. Ko sem ga pogledal, mi je zagomazelo po hrbtu; toliko bankovcev je bilo, da sem se kar ustrašil!« — Predsednik: »Ti revež ti, tega strahu bi se pač lahko odklinali; denar bi bil nesli nazaj, pa bi bilo dobro!« — Obdolženec: »Tisto pa ne! Danilo se je, nazadnje bi jih še dobil po hrbtu. Če bi me presenetili, kdo bi verjel, da vračam ukradeni denar.«

Predsednik: »Kaj pa karičevske gospodičine, tiste, no, saj veste. Radodarne so bile kajne; vi pa še bolj, saj ste bili bogat mož?« — Ena vam je še slimo poklonila.« — Obdolženec: »Da, da, hm, minulo je!« — Predsednik: »V Somboru so vas pa aretirali kajne?« — Obdolženec: »J seveda, malo preveč vesel smo bili. Zavist, sama zavist! Človek se ne sme pozabavati. Pri meni so našli še 113.495 Din, od tega denarja pa je potem vzel neki orožnik za nagrado 6.000 Din.« — Državni pravdnik je pripomnil, da so hoteli radi te tatvine aretirati celo gerenta g. Korbarja in tudi natakarico Francko, češ, da sta vlom fingirala; a k sreči so prej našli Klavs.

Predsednik: »Kje pa je onih 45.000 Din, ki še manjkajo? Ali ste vse spravili?« — Obdolženec: »Jaz sem porabil največ 4500 Din; kje je ostali denar, ne vem. Z babami ga tudi nisem zapravil; zapiti pa toliko nisimo mogli. Morda je žandar Julček več vzel?«

Gerent g. Korbar je izpovedal, da je bil nekdanji res obdolženec pri njem v službi. Hotel ga je spraviti na pravo pot, pa ni nič pomagalo, zato mu je dal brco. Natakarica Francka je potrdila, da je bil Kruh v gostilni pod predalom, kjer je bil njen denar in da Klavs gotovo ni iskal kruha, temveč le denar.

Porotniki se edino vprašanje o krivdi soglasno potrdili. Franc Klavs je bil nato obsojen radi hudodelstva tatvine na 5 let težke ječe. Bil je s kaznjivo zadovoljen in je rekel, da se bo v kaznilnici izučil za krojača.

Danes se vrši porotna razprava proti Janu Svetini radi uboja.

KIKI

RONALD COLMAN
NORMA TALMADGE

Pride v Kino Dvor

M. Zévaco:

Papežinja Favsta

Roman

Belgoder je pograbil pergamen, ki je bil opremljen z Guisevim podpisom in pečatom, in je planil iz dvorca, ne da bi se spomnil, da se mora zahvaliti. Vrata se še niso zaprla za njim, ko je Favsta napisala tri vrstice, poklicala svojega dvornika in velela:

»Jezdeca, da ponese ta ukaz gospe de Beauvilliers na Montmartre. Treba je, da pride tja prej od človeka, ki je pravkar odšel.« Belgoderja so to pot brez obotavljanja spustili iz mesta. Vrata so bila odprta, most na škripec spuščen; v daljavi se je še prašilo od jezdeca, ki je bil tik pred ciganom v diru ostavil Pariz.

Belgoder se ni zmenil za to podrobnost. Jadrno je ubiral pot proti samostanu.

»Kako naj ji povem?« je ugibal gredeč. »Ubožica misli, da ji je ime Ivana Fourcaudova. V resnici pa je Stella, moja hči. Ali mi bo verjela? ... Eh, kaj ne bi! Še tega se manjka, da je ne bi mogel uveriti, da sem njen oče! ...«

Nervozno se je smejal. »Verjela mi bo,« je sklenil sam pri sebi. »Nato se odpraviva drugam. Claude je zadet na smrt in poginja kje od žalosti, ali pa je celo že mrtev ... Čemu naj po tem takem še ostanem v Parizu? ... Stello vzamem in pjdem z njo kamorkoli ... vse to je jasno ko beli dan ...«

Ko je dospel na Montmartre, se mu je zazdela pot skozi vrzel pripravnější od poti skozi vrata. Skočil je na vrt ... tam pa je zdajci obstal ... Vratca v ogradi okoli hišice so bila odprta! ... Belgoder je zgrbančil obrvi in mrzel znoj ga je oblil. A že mu je prišlo na um:

»Gotovo sem jih snoči sam pozabil zakleniti! ...«

Jalova tolažba! Tudi vrata hišice so zijala na stežaj!

»Kaj pomeni to? ...«

Planil je v hišo: vsa vrata odklenjena! In čumnata, ki je bil vanjo zaprl Ivano Fourcaudovo, svojo hčer ... je bila prazna! ...

»Stella!« je zatulil cigan, ne misleč na to, da je s tem neznanim imenom ne bi mogel doklicati, če bi tudi še bila kje v bližini. »Stella! Stella, dete moje! Jaz sem, tvoj oče ... oglaš se! ... Kje si? ...«

Kakor blazen je dirjal po hišici in po njeni okolici. Ko ni našel o Stelli duha ne sluha, je zdirjal v samostan. Na stopnicah toliko da ni podrl moža, ki mu je prišel naproti. Srdito je potrkal na opatičina vrata.

»Kje je Stella?« je zarohnel, ko je stopil pred Klavdino de Beauvilliers.

»Stella?« je osuplo zategnila Klavdina.

»Jetnico mislim. Kje je?«

»Ali je niste spravili v Bastiljo?«

»O Violetti ne govorim. Drugo mislim, tisto, ki sem jo pripeljal namestu nje ...«

»A, tako! Drugo jetnico ste pripeljali?«

Belgoder se je zgrabil za kuštrave lase. Šele zdaj mu je prišlo na um, da ni obvestil nikogar. Z zmedenimi, pretrganimi besedami je povedal opatici, kako je spravil Violetto v Bastiljo in kako je namestu nje pripeljal Ivano Fourcaudovo.

»Stella, pravite, ji je ime?« je dejala Klavdina.

»Saj je vse eno. Da, to je njeno pravo ime ...«

»Nápak je bilo, da mi niste povedali,« je rekla Klavdina de Beauvilliers. »Vi edini boste odgovarjali, ako bo princesa hotela vedeti, kaj je z novo jetnico. Razumem vašo vznemirjenost ...«

»Oh ne,« je zaihtel Belgoder, »vi me ne morete razumeti! ...«

»Gotovo si je kako odprla in je pobegnila,« je dejala opatica žež čas.

A Belgoder je ni več poslušal. Zmajal je z glavo, stekel po stopnicah in zdirjal nazaj k ogradi. Tam je sedel na kamen in je naslonil

obraz v dlani.

»Saj sem si mislil, da bi bilo prelepo!« je stokal sam pri sebi. »Meni pač ni usojeno, da bi živel srečno in krotko življenje ... Jaz naj bi imel hčer, kri svoje krvi, da se je oklenem z očetovsko ljubeznijo? Kaj bi toliko sreče ciganu! ... Umori, sunki z bodalom, črne misli — evo, to je zame! ...«

Ta divji obup je trajal dve uri. Nato se je zmeda čuvstev poglobila in v ciganovi glavi je jel nastajati red.

Najprej je pomislil, da je nekam čudno lahko prišel do opatice. Niti da ga je pričakovala, ga ne bi bila mogla sprejeti hitreje in bolj prijazno. Zakaj? Čemu?

Nato si je šel ogledat vrata čumnate, v kateri je bila Stella zaprta. Ključavnica je bila nepoškodovana. Vobče pa: zakaj naj bi bila Ivana Fourcaudova pobegnila, ko ji je obljubil združitev z Magdaleno? In mimo tega je dobro pomnil, da je zapahnil vrata tudi z vnanje strani ...

Jasno je bilo, da si Stella ni odprla sama, ampak da so ji odprli drugi!

Toda kdo? Komu je bilo do tega, da jo reši? ... Sumnje so vstajale v ciganovi glavi.

Ali je sploh kedo vedel, da je Stella zaprta v opatiji? ... Nihče razen Favste in njenih ljudi, ki so jo spremlili doted!

Belgoder se je spomnil človeka, ki ga je prej srečal na stopnicah ... Ko je zbral v duhu vse te okolnosti in pretehtal razloge za in proti, je vstal in se je počasi odpravil v Pariz. Njegov obraz se je zdel pomirjen; samo ustnice so bile bele in žilice na zrklih zalite s krvjo.

Favsta je vedela, da grem v samostan po Stello,« je mrmral spotoma, drgetaje od mrzle togote. »Poslala je konjenika, ki me je prehitel in jo je spravil kdo ve kam ... Prav. Toda kaj namerava z njo? Ako sluti mojo misel, tedaj je to Stellina smrt ... Dobro, oklenem se je! Ne ganem se več od nje. Prej ali slej moram izvedeti, kaj je storila s Stello ... In kadar izvem, gorje ji! ...«

Najugodnejši nakup
posteljnih žičnih vložkov
vse velikosti Vam nudi prva ljubljanska
izdelovalnica žičnih vložkov
Andlovic & Strgu'ec, Hrenova ulica 16

KAPPEL
pisalni stroji
najboljši in najmodernejši
5 LETNA GARANCIJA
6 LETNA GARANCIJA
Zahtevajte prospekte!
Knjigarna J. REICH, Vinkovci
Iščejo se sposobni zastopniki

Vse vrste
trgovske knjige
kot:
amerikanski journali, glavne knjige,
blagajniške knjige, vsakovrstne štruce,
bloke, mape kakor tudi vse vrste šolske
zvezke Vam nudi s svojimi prvovrstnimi
izdelki najugodnejše
A. Janežič, Ljubljana
Florijanska ulica 14.
knjigovoznica, industrija šolskih zvezkov
in trgovskih knjig.
Na veliko! 3 Na malo!

Razglas.

Razpisuje se ponovna ustmena dražba hrastovega lesa v mestnem logu na dan 27. februarja 1927 ob 2. uri popoldne v občinski pisarni. — Izključna cena 357.000 Din. Pravico do dražbe imajo one osebe, katere položijo 50.000 Din vadija. — Plačilni pogoji isti kakor že prvič navedeni, ki jih lahko vsak pogleda med uradnimi urami v občinski pisarni.

Gospodarski odbor za mestni imetek v Metliki.

Ignacij Mohorčič
davčni nadupravitelj v p.
Pogreb blagega pokojnika se vrši dne 22. t. m. ob 4. uri popoldne iz drž. bolnice na pokopališču k Sv. Kr. ža.
Ljubljana, dne 20. februarja 1927.
Rodbine Mohorčič, Bežek, Col. a.
Mesta: pogrebni zavod v Ljubljani.

Kino u centru Beograda

izdaje se pod najam od 1. Marta sa
celokupnim uredjajem us ed preuziman a
drugog posla. Javiti se pod „Bioskop“
na adresu: Jugoslavensko Rudolf Mosse
A. D., Beograd. 2620

Nadušljivi
ki trpe na težkem dihanju in duštvu,
pa se zbog tega počutijo slabotne in
ne morejo spati, dobe bizo in lahko
dihanje brez duštva, ako upotrebljajo
ASTMOL
BRONHIJAL CIGARETE
ki vrlo brzo razkrajajo slez in poma
gajo, da se pravino dha, a vsled tega
se organizem popravlja in prika v
normalno zdr o stanje. — Pri nakupu
zahtevajte znamko „ASTMOL“.
Dobiva se po lekarnihh 2

Priznana najboljši in najcenejši
so izdelki 115
Celjske tovarne keksov
v Celju.
Brezkonkurentne cene in solidna postrežba
Parna pekarna in tovarna keksov
Jos. Kirbisich, Celje.

Lipski
Velesojem
najugodnejši kupčijski trg v Evropi!
Pomladanski velesojem od 6. do
12. marca 1927.
1600 blagovnih skupin iz vseh strok.
Zahtevajte podrobna pojasnila in prospekte
od častnega zastopstva
STEGU in DRUGI, Ljubljana,
Gledališka ulica 8. Tel. 925.

Hotel v Primorju
ali večjem mestu Jugoslavije

se išče v nakup
Ker biva kupec v inozemstvu se prosi
za ponudbe s priložljivo slike in na-
tančnim opisom, navedbo približne
teb litete in skrajne cene. — Po-
nudbe na up avo Jutra pod šifro
„Hotel“. Slika se takoj po vpogledu
vrne. 2676

Kdor oglašuje,
ta napreduje!

Metod Kačič
Vsem sorodnikom, prijateljem in znan-
cem javljamo pretužno vest, da je naš
ljubljeni soprog, oče, brat, stric, gospod
dne 20. februarja t. l. ob 4. uri popoldne
preminul.
Pogreb predragga pokojnika se bo
vršil v torek, dne 22. t. m. ob 15. uri
popoldne iz hiše žalosti, Celovška cesta
št. 67, na pokopališču k Sv. Križu.
V Ljubljani, dne 20. februarja 1927.
Franja Kačič, soproga.
Metod. Milan in Milka, otroci.

Zahvala.

V naši težki bolesti vsled nenadne izgube našega srčno ljubljenega,
predobrega soroga, očeta, brata, zeta in svaka, gospoda

Ph. Mr. Franceta Bizovičarja

smo prejeli mnogo izrednih dokazov iskrenega sočutja, kar nam lajša našo
nelzerno žalost. — Za to tožbo izrekamo našo iskreno, globoko zahvalo
vsem drag m sorodnikom, prijateljem in znancem.
Zlasti izrekamo zahvalo vojaški oblasti za častno sremstvo gg kolegom
pokojnika, Narodni častnici v Spodnji Siški za ganlive žalostinke, prostov,
gasilnemu društvu v Spod. Šški, da ovcem krasnega cvetja in vsem ostalim
si so ga sprem li v tako častnem in obilnem številu na njegovi zaupni poti.
Masli zadu nci se bosta darovali v sredo, dne 23. t. m. ob 8. z utraj v
župni cerkvi v Spod. Siški in v soboto, dne 26. t. m. ob 9. uri zjutraj v
franciškanski cerkvi v Ljubljani 2652

V Ljubljani, dne 21. februarja 1927.

Žalujoči ostali.

Urban Zupanec
posestnik in upravni svetnik Ljublj. kreditne banke.
Dragega pokojnika položimo v rodbinsko grobnico k
Sv. Križu.
Pogreb se vrši v torek dne 22. t. m. ob 1/2 3. uri popoldne
iz Križevniške ulice št. 8.
Sv. maše zadušnice se berejo v sredo 23. t. m. ob 8. uri
zjutraj v Križankah.
Ljubljana, dne 21. februarja 1927.

Urban Zupanec

posestnik in upravni svetnik Ljublj. kreditne banke.

Dragega pokojnika položimo v rodbinsko grobnico k
Sv. Križu.
Pogreb se vrši v torek dne 22. t. m. ob 1/2 3. uri popoldne
iz Križevniške ulice št. 8.
Sv. maše zadušnice se berejo v sredo 23. t. m. ob 8. uri
zjutraj v Križankah.

Ljubljana, dne 21. februarja 1927.

Ana Zupanec roj. Bránke, soproga.

Anica Sodnik,
dr. Alma Sodnik,
Elka Koder,
hčere.
Ana Maria Sodnik,
vauklnla

Prof. Alojzij Sodnik,
dentist Ernest Koder,
Josip Sodnik, uradnik
Trbov. prem. družbe
zeti.

Javljamo tužno vest, da je včeraj preminul član
upravnega sveta našega zavoda, gospod

Urban Zupanec

zasebnik v Ljubljani.

Blagemu pokojniku, ki si je kot soustanovitelj in
mногоletni upravni svetnik našega zavoda pridobil
nepozabnih zaslug, ohranili bomo hvaležen in časten
spomin.

V Ljubljani, dne 21. februarja 1927.

Uprava Ljubljanske kreditne banke.